

TORP OCH GÅRDAR

I

FÄNGSJÖ

LÅNGARYDS SOCKEN

TORP OCH GÅRDAR

I

FÄNGSJÖ

LÅNGARYDS SOCKEN

Sammanställning av de uppgifter som framkom vid Studieförbundet Vuxenskolans cirkel i torp- och gårdsinventering 2006-2012.

I cirkeln deltog:

Bertil Holmén, Nissaryd, cirkelledare

Lilly Holmén, Nissaryd

Birgitta Holmén, Nissaryd

Inger Andersson, Södra Åkershult

Jimmy Petersson, Landeryd

Sten-Åke Johansson, Sotaryd

Bertil Larsson, Ekenäs

Petri Carlsson, Tånga

Karl-Gustav Lindbäck, Nyarp

Sten-Åke Gustavsson, Björnaryd

Lennart Larsson, Smålandsstenar

Sune Larsson, Gislaved

Karl-Anders Thorsson, Fängsjö

Clas Thorsson, Halmstad

Sammanställning och redigering:

Karl-Gustav Lindbäck

Korrekturläsning: Inger Andersson upa

Inbindning: Birgitta Holmén

Utgivet av Långaryds Hembygdsförening 2012.

Förkortningar:

H	Hustru
S	Son
D	Dotter
D g 1	Dotter i gifte 1
S g 2	Son i gifte 2
f	född
G1	Gift 1:a gången
G2	Gift 2:a gången
S	Södra
N	Norra
Ö	Östra
V	Västra
Bst	Backstuga
Dr	Dräng
Skg	Skattegård
Dd	Dennes dotter eller dotterdotter
oäs = uäs	utomäktenskaplig son
oäd = uäd	utomäktenskaplig dotter
St	Stora
L	Lilla
ST	Soldattorp
mtl	mantal
Inh	Inhyses
Koord	Koordinat
Long	Longitud
Lat	Latitud
Br	Brukare
Ss, sd, ds	sonson, sondotter, dotterson
avs	avsöndrad
nyb	nybygge
Eg	Ägare
E, Eh	Änka - änklings, änkehustru
T	Torp
Obef	Obefintlig
arb.bet	arbetsbetyg
Lgd	Långaryds socken
Fgd	Färgaryds socken
Ibidem	På samma ställe

Ord att förtydliga:

Gulden	Betald
Fattigdel	bidrag från fattigvården
Lägenhet	juridisk term för fastighet utan egen mantalsbeteckning
Hägnad	stängsel
Brukas till gården	torp eller lägenhet som återgått att brukas av ursprungsgården
Absolv lömskaläge	syndaförlåtelse för könsumgänge utanför äktenskapet
Avskrifter är autentiska vad gäller stavning och ordföljd. Även andra ord som är tagna ur kyrkoböcker är avskrivna enligt källan.	

Fängsjö

Tiden före Storskiftet 1821.

Följande uppgifter är dels hämtade ur en släktgårdsskildring upprättad av Oscar Thorsson år 1935, dels från boken Smålands beskrivning av Rosengren och dels från kyrkoböckerna.

Under medeltiden kallades byn Fängsjö. Tre gånger skall den enligt rätt säkra källor ha nedbränts av danskarna, nämligen ungefär 1540, 1567 och 1644. Efter sistnämnda år skall byn enligt rätt säker tradition legat som ödegård och övergått till kronohemman, såvida det icke jämväl dessförinnan varit krono. Detta kan inte avgöras utan studier av de gamla jordeböckerna. Byn eller gården som nu är delad på fem hemman, var under 1700-talet delad på två hemman, den norra halvgården och den södra halvgården. Den öde liggande gården upptogs under slutet av 1600-talet av tvenne s.k. åboar (brukare med ärftlig besittningsrätt)

Södra halvgården.

Enligt den muntliga traditionen förmedlad av Oscar Thorsson hette brukaren Måns Thorsson. Enligt kyrkoböckerna bör han ha hetat Måns Olofsson. Den andre brukaren kallades enligt släktsägen även Måns. Enligt kyrkoböckerna bör han ha hetat Måns Larsson. För att skilja de båda åt kallades den ene för Tjär-Måns och den andre för Beck-Måns. Detta därför att den ene brände tjära och den andre kokade beck. Antagligen för statens räkning då ju hemmanen voro krono. Våldiga diken i backarna utmed Nissastigen bära ännu i dag vittnesbörd om tjärbränningen.

Nämnde Måns Olofsson (Thorsson?), som var född 1654 å Norlida gästgivaregård i Båraryds socken ovanför Gislaved. Han var gift med Lucia Jönsdotter (1656 – 1716). De hade enligt säker släktsägen fem söner, som samtliga måste ut i Karl XII:s krig med Ryssland i början av 1700-talet. Av dessa återkom endast en, nämligen Thor Månsson ungefär 1710. Enligt Husförhörslängden hade Måns och Lucia barnen Thor, Martin och Britta. Måns Olofsson dog 1719.

Thor Månssons damm nr 213.

Namnskylt: Thor Månssons damm. Koord. på Gula kartan: Long 1352590, Lat 6332070. Denne Thor Månsson torde haft mekaniska anlag, då han efter hemkomsten tog sig före att själv utan hjälp uppföra en damm och kvarnbyggnad i den närbelägna Nissaån å byn Boarps ägor. Vårfloderna voro på den tiden mycket svåra emedan uppåt Västbo och Mo härader då fanns stora skogar, som länge höll snön kvar framåt våren. Även var vintrarna avsevärt strängare och snörikare. På detta pekar även de utmed Nissan talrika s.k. ävjorna (gamla flodfåror). Då nu den första vårfloden kom, så tog den kvarnen och dammbyggnaden med sig trots att den uppförts av synnerligen massiva ekstockar, vars avbrutna ändar ännu idag 225 år sedan de ditlagts, kunna iakttagas i jordbankarna på ömse sidor om platsen, som ännu idag bär namnet Thor Månssons damm. Dammbyggnaden uppfördes åter men nästa vårflod gick den samma väg. Han hade då hunnit mala cirka en tunna havfre. Då var Thor Månsson belåten med fallet i Nissan och byggde sin kvarn i den närbelägna Markesängsbäcken. Som omnämnts i Smålands beskrivning flyttade Tor Månsson sitt kvarnbyggande till en bäck på sina ägor, i slutet av 1700 talet. För att få tillräckligt med vatten grävde han ett kilometerlångt dike till Åkers mosse. Nog så arbetskrävande, där han på en del ställen måste gräva sig igenom områden med stora stenar.

Kvarnen var nog, som brukligt på den tiden, en ”Skvalta”, skvaltkvarn. Där sitter vattenhjulet längst ner på en lodrätt axel och överst på axeln är den roterande kvarnstenen. Axeln är där

nerelagrad mot en sten, som smordes av vattenskalpet. Stenlagret sitter fäst i en kraftig stock, där ena ändan är delad som en klynna. I andra ändan finns en anordning för att kunna lyfta stocken och därmed vattenhjul och kvarnsten. Avståndet mellan kvarnstenarna kunde därmed finjusteras och mjölets grovlek bestämmas. Kvarnstenarna är c:a 80 cm. i diameter. Överst från vattenfallet kommer vattnet i en starkt sluttande träränna, kanske 5-6 m. lång. Rännan smalnar av neråt där vattenhastighet och tryck ökar, den är längst ner c:a 20 cm. bred. Den kraftiga vattenstrålen som nu har hög fart sprutar mot ena sidan på skvalthjulet, som därmed sätts i rotation.

150 m. längre upp i bäcken finns en "Hålldamm" där vattnet i bäcken dämades upp, när inte kvarnen var igång. Den ligger nedanför ett mossområde som därmed bildade ett stort vattenmagasin.

Kvarnen där stod kvar ända till 1850-talet och dammvallarna synas ännu.

Namnskytt:Hålldamm. Koord. på Gula kartan: Long. 1351909, Lat. 6332145.

Namnskytt Kvarn. Koord. på Gula kartan: Long. 1352069, Lat. 6332080.

I fornminnesinventeringen 1983 beskrivs dammen i Nissan så här:

Dammen byggdes av Thor Månsson, sedan han övertagit gården av sin far Måns Thorsson, som återvänt från rysk fångenskap efter Karolinska krigen i Finland. Dammanläggningen över Nissan (20 m bred) består av trästockar och plankor. Dammen byggdes genom att rustbäddar sänktes fyllda med sten. Nu är endast några stockar synliga vid mycket lågt vattenstånd.

År 1994 var det ovanligt lågt vattenstånd i Nissan. Då kunde man se var Thor Månssons damm varit- Här visar Gunnar Karlsson, Allbo resterna av dammen för Helmer Andersson, Bökhult och att några av stockarna ännu ligger kvar i sanden.

År 1717 uppförde Thor Månsson en badstuga (bastu), som nedrevs i början på 1900-talet. Vidare uppförde han omkring 1730 en ny ladugårdsbyggnad, som nedrevs omkring 1901. Av denna finnes timmer ännu kvar i en brygghusbyggnad på den äldsta gården. Säkert har även uppförts mangårdsbyggnad som nedrivits omkring 1850. Byggnaderna hade förut legat väster om backen nere i en dal vid skogen den s.k. Bolsängen och platsen kallas ännu idag för ödegården. Den är en oerhört stenig gammal slätteräng, nu kultiverad betesmark.

Den 29 april 1749 inköpte Thor Månsson med åborätt förut innehavda ½ mantal Fängsjö, krono förmedlat till 5/16 mantal av Kungl. Maj:ts och Sveriges Rikes Cammarecollegii för 50 specie silfvermynt. Såväl denna som de flesta andra köpehandlingar och fastighetsarvskiften finns bevarade. Thor Månsson föddes 1694 och avled omkring 1780. Han var gift med Christina Jonsdotter (1699 – 1720) född i Hestra. Han efterlämnade en dotter Lena Thorsdotter född 1731 och död liksom tvenne sina barn i rödsot omkring 1770. Hon var då gift med en Per Jönsson från Kambo i Färgaryd. Efter Lenas död gifte han om sig med en Bengta Bengtsdotter. Dessa hade en son Petter som på 1810-talet dog ung och ogift. Dessa voro aldrig ägare av något hemman i Fängsjö utan arrenderade halva det från kronan inköpta först av Thor Månsson och sedan av hans dotterson Carl Persson intill dess han 1817 försålde det till sin måg Sven Bengtsson. Då Thor Månsson avled efter sin enda dotter övergick hans hemman enligt arvskifte av år 1785 till sönerna:

1. Carl Persson (Pettersson) född 1760 och gift med Maria Svensdotter från Hyggås i S Hestra. Se vidare efter Storskiftet: Fängsjö C.
2. Johannes Persson (Pettersson) född 1756 gift med Ingeborg Svensdotter, troligen syster med Maria Svensdotter och flyttad till S Hestra.
3. Thor Persson (Pettersson), gift 1 med Maria Mårtensson. Gift 2 med Annika Svensdotter, troligen syster till Maria och Ingeborg och flyttad till Flinteryd i S Hestra. I andra äktenskapet föddes Helena 1785 och Maria 1787. Maria fick sonen Thor Andersson år 1825, se nedan.

Norra halvgården.

Den norra halvgårdens ägare var, först med säkerhet känd åboen Anders Andersson som i mitten av 1700-talet hade åborätten. Han var troligen barnbarn till förut nämnde Måns Larsson. Anders var född 1722. Den 4 maj 1754 köpte nämnde Anders Andersson hemmanet av Kungl. Maj:ts och Sveriges Rikes Cammarcollegii för 114 specie silfvermynt. Såväl detta köpebrev som de följande arvskiftena, gåvobrev, köpebrev m.m. finns i behåll och ligga till grund jämte muntliga uppgifter för följande. Om denne Anders Andersson vet man ingenting i berättartraditionen. Anders far var Anders Månsson och farfar var förut nämnde Måns Larsson. Anders Andersson var gift med en Britta Jönsdotter född 1729. Anders Andersson torde ha avlidit omkring 1785. Han hade fem döttrar:

1. Lena född 1754 och gift med Anders Isaksson från Sotaryd.
Se vidare efter Storskiftet; Fängsjö B.
2. Kjerstin född 1766, gift med Carl Andersson.
Se vidare efter Storskiftet Fängsjö A.

Dessa blevo genom arv och köp ägare till en fjärding vardera.

3. Johanna född 1759, gift med Bengt Isaksson från Sotaryd och flyttade till Bökhult.
4. Karin född 1761, gift med Nils Isaksson i Sotaryd och flyttade till Bökhult.
Alltså 3 systrar gifta med 3 bröder.
5. Anna född 1764, gift med Sven Andersson och flyttade till Svenshult.

Storskifte i Fängsjö 1821.

År 1821 den 29 Maj företog undertecknad Lantmätare i anledning af Konungens Respective Befallningshafvande under den 8:de i samma månad af gifne förordnande Laga Storskifte ? Delning öfver alla ägorna till Fängsjö uti Jönköpings Län, Wästbo Härad och Långaryds socken, hvarvid sig inställde Jordägarne: Anders Andersson, Carl Andersson, Carl Persson och Sven Bengtsson.

Förordnandet till förrättningen blev för Wederbörande upplästa och inägorna afmätning företagen med utmarken som legat i Skogslag och år 1806 blifvit fördelt af framlidne Lantmätaren N Lindvall efter en af AG Kuttner(?) år 1801 upprättad Carta begärde Delägarne

att tillsvidare få bibehålla efter vanlig häfd utan att de nu komma i någon Skiftning synnerligen därför att skogseld härjat betydligt hvarigenom den öfverblivna Ståndskogen skulle blifva svår att jemka till lika former för alla lotterna.

Den 16 juni Verkställes ägo Taxering å närvaro af förenämnde ägare samt tillkallade Nämndemännen Johannes Arfvidsson från Kråkeryd och Per Bengtsson från Olshult då den bästa jorden blef uppskattad till 6 och sämre eller mindre bördig jordmån till 5½, 5, 4½, 4, 3½, 3, 2½, 2, 1½, 1, ½ samt ? och nästan oduglige backar till 2/4 och 3/8 hvilket för vart stycke är utfört uti en däröfver upprättad karta, vederbörligen godkänd Taxeringslängd. Vidare beslutades att inägorna halfgårdarna emellan blifva fördelta i ett Skifte till undvikande af framtida rubbning och då all nödig beredning till Storskiftets Verställande föregått fullbordades ägarnas Uträkning, hvars innehåll befinnes som följer.

Härefter följer en detaljerad beskrivning av varje åker och äng.

Avslutningen lyder:

Sedan ägorna sålunda blifvit fördelta och delning å marken utlottades och äro lagda voro jordägarna överens bibehålla lägen i halfgården hvarföre jämkning uppkommit från Södra delen som i ett skifte tillfallit Carl Persson och Sven Bengtsson. Men åborna å Norra halfgården hafva genom lottning tillkommit hvardera tvenne skiften. 81 § i 1783 års Kongl. Lantmäteriförordning och 8 § av Konungens Nådiga Resolution öfver allmogens anförde Besvär med 1789 års Riksdag blefvo för nedanstående uppläst förrättningen.

Behörigen avslutad den 30 Juni 1821.

På ämbetets vägnar Claes Chytrens.

A tilldelades Carl Andersson, storlek 51 refvar 24 stänger 481 fot. (Troligen endast inägor)

B tilldelades Anders Andersson, storlek 51 refvar 24 stänger 870 fot. (Ungefär 4,5 hektar)

C tilldelades Carl Persson och mågen Sven Bengtsson, storlek 70 refvar 14 stänger 939 fot.

Se kartor: Bilaga 1-4.

Fängsjö A på storskifteskartan.

Ägdes av Carl Andersson vid storskiftet 1821. Bildade Norra halvgården tillsammans med B.

Ägare: slutet 1700-tal – 1809:

Enk Britta Jönsdotter	f. 1729. Död 1809.
D Anna	f. 1764.
D Christina	f. 1766. Se nedan

Ägare 1809 – 1834:

Carl Andersson	f. 1764. Död 1834.
H Christina Andersdotter	f. 1766. Död 1836.
S Anders	f. 1791. Gift i Villstad.
S Johannes	f. 1802. Se nedan.

Ägare 1834 – 1847:

Johannes Carlsson	f. 1802. Se ovan.
H Nilla Cathrina Nilsson	f. 1802 i Amfrebo.
S Carl	f. 1829.
S Nils Petter	f. 1830.
D Johanna Christina	f. 1831. Död 1832.
S Peter Magnus	f. 1833. Död 1833.
D Johanna Christina	f. 1835.

Pig Sara Jonasdotter f. 1819 i Fängsjö torp. Ut 1836.
Dr Jöns Larsson f. 1811.
Dr Sven Magnus Jonasson f. 1822. In 1839. Till Hestra 1840.
Familjen flyttar ut 1847. På grund av spritmissbruk kom Johannes på obestånd och tvingades sälja gården. Familjen flyttade till ett torp i Nissaryd.

Ägare 1848 – 1850:

Knut Gabrielsson f. 1823 i Kalset, Villstad.
H Sophia Gustava Lagerstedt f. 1826 i Villstad.
Dr Alexander Nilsson f. 1832 i Villstad. In 1848. Till Thorup 1849.

Ägare 1850 - 1884:

Thor Andersson f. 1825 i Hestra. Eg ¼, sen 5/32, sen 15/128.
Dotterson till Thor Persson, se ovan.
H Lena Svensdotter f. 1826. In 1850. Se Fängsjö C.
D Maria Christina f. 1851. Till S Hestra 1897. Gift Friman.
D Anna Sara f. 1853. Fästad och ut 1875. Gift med Rydell i Stora Rya.
S Carl Anders f. 1856. Ut 1870. In 1872. Ut 1876. In 1877.
Se nedan 1888.
D Karolina f. 1859.
D Albertina f. 1861. Död 1863.
S August f. 1863. Ut 1882. In 1883. Till N Amerika 1887.
S Severin f. 1866. Beväring. Till Amerika 1888.
S Johan Otto f. 1869. Död 1869.

Se vidare efter Laga skifte 1874: Fängsjö 1:4 och Fängsjö 1:5 som tilldelades Thor Andersson..

Fängsjö B på storskifteskartan.

Ägdes av Anders Andersson vid storskiftet 1821. Bildade Norra halvgården tillsammans med A.

Ägare slutet 1790 – 1811:

Anders Isacsson f. 1750. Död 1815.
H Lena Andersdotter f. 1754. Död 1830.
S Anders f. 1782. Se nedan.
S Johannes f. 1783. Död 1808 i Jönköping.

Ägare 1811 – 1847:

Anders Andersson f. 1782. Död 1828.
H Pernilla Carlsdotter ¼ eg f. 1793 i Gassl junga. Senare i brödet. Död 1885.
D Brita Lisa f. 1815. Flyttade till Nissaryd, Gallagård. Gift med Peter Johansson.
S Johannes f. 1817. Senare ägare.
D Anna Regina f. 1823. Till Svenshult, Villstad 1846. Gift med Johannes Larsson. Senare flyttade de till Nyarp.
Dr Samuel Svensson f. 1813. Ut 1831.

Fastebrev utfärdades den 31 december 1847 för Johannes Andersson och hans hustru Chatarina Peterdotter å 5/32 mantal Fängsjö nr.1 i Långaryds socken

Ägare 1847 – 1855:

M 1 Johannes Andersson f. 1817. Gift 1847. Död 1855
H Anna Katrina Petersdotter f. 1829 i Boda, S Hestra. Från Kinnared 1847.
S Anders Peter f. 1848. Till Göteborg 1867.
D Carolina f. 1851. Ut 1875.
D Johanna Pernilla. f. 1854.

Efter makens död 1855 gifter Anna Katrina Petersdotter om sig 1857 med Anders Larsson och får ytterligare 3 barn. Barnen i 1:a äktenskapet står som ägare till halva gården och Anna Katrina står som ägare till halva.

Ägare 1855 –1874:

Anna Catarina Petersdotter f. 1829.
Syskonen
Anders Peter Johannesson f. 1848. Återkommer senare från Göteborg.
Carolina Johannesdotter f. 1851.
Johanna Pernilla Johannesdotter f. 1854. Till Wernamo. Till Squirrel, Idaho, USA.
Gift med Malkolm Andersson från Boarp.

Undantag

Enk Pernilla Carlsdotter f. 1793. Enka 1828.
I brödet också mamman och hennes make nr 2 och halvsyskonen
Anders Larsson f. 1829. Gift 1857.
H Anna Chatarina Petersdotter f. 1829.
D Ida Charlotta f. 1857.
S Johan Leander f. 1865.
D Sofia Elisabeth f. 1871.
Anders Peter köpte moderns andel i gården 1874.

Arvskifte 1857.

År 1857 den 2:e Januari blef efter anmodan Delning förrättad på Qvarlåtenskapen efter aflidne mannen Johannes Andersson i Fängsjö, som med döden afgått den 28:e Juni 1855, hwilken Egendom kommer, att arfwat af des efterlämnade Enkan Anna Chatarina Petersdotter, och under äktenskapet sammanaflade 3:e Barn, nemligen, Sonen Anders Peter 8 år, Dotern Carolina 4 år och Dotern Johanna Pernilla 2 år gamla, till hwilkas rätts bewakande inställde sig lagl. Tillförordnade Förmyndarna Dannemännen Andreas Svensson i Fängsjö och Johannes Larsson, nu boende i Nyarp Skattegård, alla närvarande

Till rättesnöre härvid framlämnades Bouppteckningen upprättadt den 24: September 1855. Befinnes Fastigheten 5/32: dels MTL. Förmedlat uti Kronoskatte Hemmanet Fängsjö. Enligt efter Bouppteckningen befinnande Fastebräf samt Enkans upptagne Suregat, således hwaraf anses, rättvisligen, att bemäldt Enka Anna Chatarina Petersdotter tillkommer i Fasta arf 5/64:delar och hennes 3:ne Omyndige Barn i Fasta arf 5/64:delar i förberörde hemman, wärderat till 212 Rdl banco. Dock äger Enkan Pernilla Carlsdotter sitt lifstidsundantag, efter särskildt bref.

Sålunda öfverenskommet, delat och befunnit som föreskrifwit står, Betygar Sven Hjertsstrand, organist i Långaryd, Delningsman.

Se vidare efter Laga skifte 1874: Fängsjö 1:6 som tilldelades Anders Peter Johansson och hans 2 helsyskon.

Fängsjö C på Storskifteskartan.

Vid Storskiftet 1821 ägdes gården av Carl Persson och mågen Sven Bengtsson. Södra halvgården.

Brukare slutet på 1700-talet:

Per Jönsson	f. 1720. Död 1809.
H Bengta Bengtsdotter	f. 1749. Död 1817.
S Peter	f. 1773.
D Helena	f. 1776. Gift med Sante Santesson i Bökhult Död 1851..

Ägare 1785 – 1787:

Bröderna Carl Persson, Johannes Persson och Thor Persson.

De båda sistnämnda Johannes och Thor sålde den 7 april 1787 sina arvslotter till sin bror Carl Persson. Denne Carl Persson som avled 1854 och var över 94 år gammal vid sin död, har till eftervärlden bevarat och till den nyligen bortgångna generationen från 1840-talet överfört ovanstående släkttradition, som senare kunnat i huvudsak bestyrkas av gamla bevarade handlingar.

Ägare 1 1787 – 1849:

Carl Persson	f. 1760. Senare i brödet hos måg och dotter. Sålde gården till dottersonen Andreas Svensson 1849. Död 1854.
H Maria Svendsdotter	f. 1766 i Hyggås, S Hestra. Död 1842.
D Christina	f. 1794. Död 1795.
D Christina	f. 1798. Se nedan.
Pig Christina Petersdotter	f. 1820. In 1843. Ut 1844.
Pig Hanna Santesdotter	f. 1812. In 1844. Ut 1848.

Ägare 1. 1849 – 1877:

Andreas Svensson	f. 1823.
H Sanna Ambjörnsdotter	f. 1826 i Gassbo. In 1849.
D Anna Maria	f. 1850. Ut 1868.
D Clara Christina	f. 1853. Se nedan.
S Alfred	f. 1855. Död 1859.
D Hulda Sophia	f. 1863. Ut 1884. Fästad.
Dr Anders Svensson	f. 1842. In 1870. Till Amerika 1872.

Troligen övertog han även del av föräldrarnas gård 1868 då fadern dog.

Ägare 2 1817 – 1868:

Köpte halva gården eller en fjärding av hela Fängsjö, av svärfar och far år 1817.

Sven Bengtsson eg ¼ senare 5/32	f. 1792. Från Haghult S Hestra 1817. Gift 1817. Död nödåret 1868.
H Christina Carlsdotter	f. 1798. Se ovan. Som änka hos Andreas, in 1872. Död 1882.
D <u>Sara</u> Christina	f. 1817. Till Käringanäs 1839.
S Andreas	f. 1823. Svag. Se ovan.
D Lena	f. 1826. Ut 1850. Återkommer som gift. Se Fängsjö A.

Pig Sara Erlandsdotter	f. 1815. i Boarp. Till Gassl junga 1833.
Dr Johannes Jonasson	f. 1826. Från Asige 1847. Ut 1848.
Pig Brita Lisa Petersdotter	f. 1836. Från Kalf 1861. Ut 1864.
Dr Carl Anders Thorson	f. 1856. In 1870. Ut 1872.

Andreas Svensson i Fängsjö C och Lena Svendsdotter i Fängsjö A ärvde gården när Sven Bengtsson dog 1868. 1874 köpte de system Saras arvslott.
Då Laga skifte genomfördes uppdelades alltså denna fjärding och hälften eller en åtting lades till Lena Svendsdotter och Thor Anderssons del och en åtting till Andreas Svenssons del.
Se vidare efter Laga skifte 1874: Fängsjö 1:2 och 1:3 som tilldelades Andreas Svensson.
Fängsjö 1:4 och 1:5 som tilldelades Thor Andersson..

Laga Skifte i Fängsjö 1874.

År 1874 den 15:de Juni inställde sig undertecknad Kommisions landtmätare i Fängsjö Ett, till 5/8 dels mantal krono Skatte beläget uti Långaryds socken, Vestbo härad, och Jönköpings län. Efter i laga tid från predikstolen i församlingens kyrka uppläst kungörelse och utfärdade kallelser inställde sig härvid:

Andreas Swensson egande 15/64 dels mtl.

Thor Andersson egande 15/64 dels mtl

och Anders Petter Johansson egande 5/32 dels mantal af berörde hemman.

För Bökhult: Johannes Johannesson.

För Sotaryd: Carl Magnus Magnusson.

I egenskap af biträdande gode män voro kallade och närvarande Johannes Larsson i Hule och Johannes Johannesson i Ekeryd, hwilka båda aflagt den i Kongl. Skiftesstadgan föreskrifne gode mans ed.

§16. Anders Petter Johansson som erhållit alla sina inägor wid gården och således förlorat $\frac{1}{4}$ del i det Torp som nu är bortarrenderat till Korporal Landin – afstår deremot från sin andel i Skatten, likasom uti de hus som qwarblifva efter Landins afflyttning – utgörande detta qwittering för hwad Skatten nu anser wara mer wärd än då Torpet bortarrenderades, äfven medgaf Anders Petter Johansson att torparens kreatur erhålla bete gemensamt på hans utmark intill de nya rågångarna blifvit uppgärdade. (slut citat).

Följande fördelning beslutades:

Aa = 1:2, 5/64 mtl tilldelades Andreas Svensson, med utflyttningsskyldighet.

Areal: 355 refvar, 50 stänger.

Ab = 1:3, 10/64 mtl tilldelades Andreas Svensson med kvarboenderätt.

Areal: 732 refvar, 66 stänger.

Ba = 1:4, 15/128 mtl tilldelades Thor Andersson med kvarboenderätt.

Areal: 408 refvar, 40 stänger.

Bb = 1:5, 15/128 mtl tilldelades Thor Andersson med utflyttningsskyldighet.

Areal 627 refvar, 59 stänger.

C = 1:6, 5/32 mtl tilldelades Anders Petter Johansson med utflyttningsskyldighet.

Areal: 982 refvar, 32 stänger.

Kommisionslantmätaren Oskar Ekström.

Se kartor. Bilagor 5 – 7.

Fängsjö 1:2

Ägare vid Laga skifte 1874 var Andreas Svensson. Ägde även Fängsjö 1:3

Ägare 1849 – 1900:

Andreas Svensson	f. 1823. Gift 1849. Död 1905.
H Sanna Ambjörnsdotter	f. 1826. In 1849. Död 1917.
D <u>Anna</u> Maria	f. 1850. Till Bälshult 1868. Gift med hem.äg. Sven Pettersson född 1840. Död 1899.
D <u>Clara</u> Christina	f. 1853. Se Fängsjö 1:3.
S Alfred	f. 1855. Död 1859.
S Alfred	f. 1860. Avita. Idiot. Död 1916.
D Hulda Sophia	f. 1863. Till Boarp 1884. Gift med hem.äg. Malkolm Johansson född 1861. Död 1935.
Dr Anders Svensson	f. 1842. In 1870. Till Amerika 1872.

1877 sålde Andreas Svensson sin först innehavda fjärding (Fängsjö 1:3) till dottern Clara och hennes make.

1900 sålde Andreas Svensson åttingen (Fängsjö 1:2) till dottersonen Albert Bengtsson.

Ägare 1900 - 1954:

<u>Albert</u> Fritjof Bengtsson äg 5/64	f. 1878. Se Fängsjö 1:3. Gift 1906. Död 1956. Lantbrukare och snickare.
H1 <u>Beda</u> Maria Isaksdotter	f. 1879. Från N Björnaryd 1906. Död 1909.
H2 <u>Hilma</u> Sabina Emilia f Larsson	f. 1882 i S Fagerhult. Död 1953.
D1 <u>Sanna</u> Klara Adelia	f. 1907. Gift 1943 med lantbr. Erik Johansson i N Remma. Död 1993.
S2 Johan <u>Arvid</u> Konrad	f. 1918. Jordbr arb Gift 1951 med Magdalena (<u>Lena</u>) Isaksson. Senare sågverksarbetare i Skeppshult. De flyttar till S Hestra 1951. Död 1975.
S2 Lars Birger <u>Hugo</u>	f. 1920. Jordbr arb. Se nedan.
Inhyses Johan Anders Svensson	f. 1875. Hemäg. Omyndigförkl. 1924. Från Bökhult 1925. Flyttad till Bredaryd 1936.
Undantag	
Sanna Ambjörnsdotter	f. 1826. Änka 1905. Död 1917.
S Alfred Ambjörnsson	f. 1860. Sjuk. Död 1916.

Albert byggde om den gamla 100-åriga stugan och flyttade den samtidigt närmare Nissastigen.

Ovanstående inramade Åminnelsetavla finns hos dotterdottern Sally Hedlund i Landeryd.

Fängsjö 1:2 omkring 1940. Huset uppfört 1823, flyttat till nuvarande plats samt ombyggt 1906 av Albert Bengtsson.

Albert och Hilma Bengtsson 1951.

Bröllop 1943 mellan Sanna Bengtsson och Erik Johansson i N Remma.
Till vänster Lena Isaksson. Till höger Arvid Bengtsson.

Ägare: 1954 – 1988:

Lars Birger Hugo Bengtsson

f 1920. Ogift. Död 1988.

Syskonen Sanna Johansson och Hugo Bengtsson.

Ägare 1989

Kjell Bengtsson i Sotaryd. Ej bosatt på fastigheten. Brorson till Hugo Bengtsson. Son till Lena och Arvid Bengtsson. Sedan flera hyresgäster. Nu Kjell Bengtssons son.

Fängsjö 1:3

Ägare vid Laga skifte 1874 var Andreas Svensson. Ägde även Fängsjö 1:2.

Namnskylt: Husruin. Koord. på Gula kartan; Long. 1351806, Lat. 6332420.

Namnskylt: Ladugårdsruin. Koord på Gula kartan: Long 1351790, Lat. 6332390.

Namnskylt: Källare. Koord. på Gula kartan; Long. 1351915, Lat. 6332348.

Till ladugårdsruinen har från annan plats flyttats ett ”Drängalyft” (en lyftessten). Som bevis på att vara en fullgod dräng måste man kunna lyfta stenen. Det förekom även mindre stenar ”Pigelyft”.

Ägare 1849 – 1877:

Andreas Svensson i Fängsjö 1:2.

Ägare 1877 – 1931:

Bengt Johan Andersson eg 5/32

H Clara Christina Andersdotter

S Albert Frithiof

S Bror Enoc

D Olga Emilia

D Anna Naemi

f. 1841 i Sotaryd. In 1877. Gift 1877. Byggmästare. Död 1912.

f. 1853. Från Skärkehylte. Se ovan. Till S Sotaryd 1931. Död 1937

f. 1878. Till Fängsjö 1:2 år 1900. Foto se 1:2

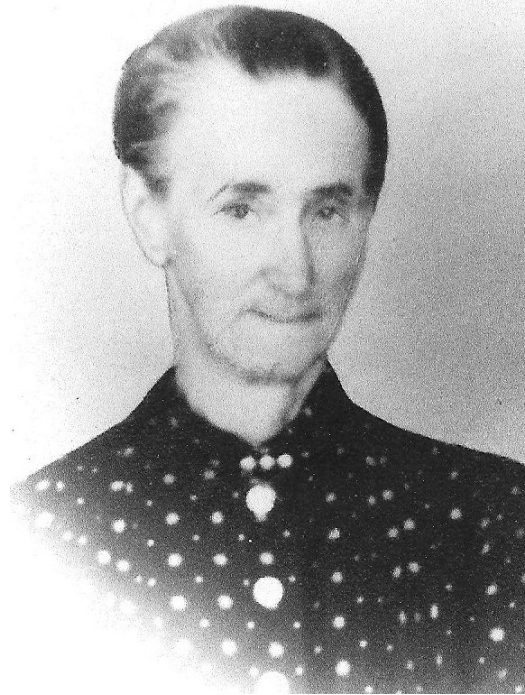
f. 1884. Till Kungl. Amiralitetsförsaml. i Carlskrona. Korporal. Hem igen från Nya varvet i Göteborg 1906. Till Björnaryd 1931..

f. 1887. Till N Sotaryd, gift 1911.

f. 1889. Till S Sotaryd 1931.

Bengt Johan Andersson och
Clara Andreasdotter

Olga Bengtsson

Enoc Bengtsson

Anna Bengtsson

Enoc Bengtsson var kontraktсанställd vid Kustartilleriet i Karlskrona 1902 – 1906.

Kontrakt

Häri genom antages, i enlighet med Kongl. Kungörelsen den 5 December 1901 angående antagning af manskap vid kustartilleriet genom kontrakt Bror Enoc Bengtsson född den 10 April 1884 i Långaryds församling af Jönköpings län till anställning vid Kongl. Karlskrona kustartilleriregemente, artilleriavdelningen, för en tid af 3 år, räknade från och med den 1:ste November 1902 till och med den 31 Oktober 1905, mot en lega af femtio (50) kronor för en gång, hvilken utbetalas vid kontraktets underskrivande.

För inträde i tjänstgöring åligger det Bengtsson att den 31 Okt infinna sig i regementskasernen.

Af detta kontrakt äro två exemplar upprättade, af hvilka ett, försett med den antagnes skriftliga godkännande och kvitto å erhållen lega, förvaras hos kompanichefen och ett tillställs den antagne.

Carlskrona den 12 Mars 1902.

Karl Virgin

Regementsbefälhafvare

Förestående kontrakt godkännes och legan kvitteras.

Bror Enoc Bengtsson

Härvid på en gång närvarande vittnen:

And. Nybom, Styckjunkare, Karlskrona.

A Wilh. Engqvist, Underofficerskorpral, Karlskrona.

Kontraktet förlängdes ytterligare ett år varefter följande Afskedspass skrevs.

Afskedspass

Chefen för Kungl. Karlskrona Kustartilleriregemente gör veterligt, att Korpralen vid 12 artillerikompaniet N:o 19 Bror Enoc Bengtsson efter tilländalupen anställningstid härmed varder från krigstjänsten afskedad med vitsord att han under en tjenstetid af Fyra /4/ år skickat sig Redligt och mycket väl kunnande Bengtsson bidra till sitt uppehälle.

Carlskrona den 31 oktober 1906

Otto Beckman?

Ägare 1931 - 1959:

Enoc Bengtsson i Björnaryd.

Olga Larsson f Bengtsson i Sotaryd.(Död 1959)

Anna Bengtsson i Sotaryd.(Död 1958)

Detta hemman måste betraktas som huvudsläktgården. Mangårdsbyggnaden revs 1931. Delar av virket användes till ett hus i Smålandsstenar (Svarta huset) mitt emot Pingstkyrkan.

Arvskifte efter Anna Bengtsson sker 28/3 1959.

Anna Bengtsson testamenterade sin del till system Olgas barn.

Ägare 1959 – 1966:

Enoc Bengtsson i Björnaryd

Amandus Larsson i Sotaryd

Bengt Larsson f. 1912, bor i Smålandsstenar

Henrik Larsson f. 1915, bor i Smålandsstenar

Eva Svensson f. 1919, Bor i Sibbo, Reftele

Stina Hagstrand f. 1921, bor i Smålandsstenar

Kristian Larsson f. 1924, bor i Sotaryd
Martin Larsson f. 1926, bor i Smålandsstenar
Efter faderns (Amandus Larssons) död 1966 köpte Henrik Larsson och Kristian Larsson syskonens delar av fastigheten.

Ägare 1966 – 1970:

Enoc Bengtson i Björnaryd.
Henrik Larsson i Smålandsstenar.
Kristian Larsson i Sotaryd.

1970 avlider Enoc Bengtsson och hans son Bernt Bengtsson ärver hans del.

Ägare 1970 – 2000:

Bernt Bengtsson i Björnaryd
Henrik Larsson i Smålandsstenar
Kristian Larsson i Sotaryd

2000 avlider Kristian Larsson och hans hustru Brita Larsson ärver hans del.

Ägare 2000 – 2001:

Bernt Bengtsson i Björnaryd
Henrik Larsson i Smålandsstenar
Brita Larsson i Sotaryd

2001 avlider Bernt Berntsson och hans hustru Alice och deras barn ärver hans del.

Ägare 2001 – 2006:

Alice Bengtsson i Björnaryd
Roger Berntsson
Rigmor Berntsson
Mikael Berntsson
Katarina Niemälä (Ingela Berntssons dotter)
Henrik Larsson i Smålandsstenar
Brita Larsson i Sotaryd

2006 avlider Alice Bengtsson och barnen ärver hennes del.

2006 avlider Henrik Larsson och sönerna Lennart Larsson och Sune Larsson ärver hans del.

Ägare 2006 -

Roger Berntsson
Rigmor Berntsson
Mikael Berntsson
Katarina Niemälä (Ingela Berntssons dotter)
Lennart Larsson i Smålandsstenar
Sune Larsson i Gislaved
Brita Larsson i Sotaryd

Fängsjö 1:4.

Ägare vid Laga skifte 1874 var Thor Andersson. Ägde även Fängsjö 1:5

Ägare 1850 – 1904:

Thor Andersson

f. 1825 i Hestra. Eg $\frac{1}{4}$, sedan $\frac{5}{32}$, sedan $\frac{15}{128}$.
Död 1904.

H Lena Svensdotter

f. 1826. In 1850. Se Fängsjö C. Död 1910.

D Maria Christina

f. 1851. Till Hyggås, S Hestra 1897. Gift med hem.äg. Karl Friman född 1855.

D Anna Sara

f. 1853. Till Stora Rya 1875. Gift med stenhuggare Johan Rydell född 1841

S Carl Anders

f. 1856. Ut 1870. In 1872. Ut 1876. In 1877.
Se nedan 1888.

D Karolina

f. 1859. Död 1936.

S August

f. 1863. Ut 1882. In 1883. Till N Amerika 1887.

Bosatt i Swan Creek, Illinois, USA. Mördad 1943.

S Severin

f. 1866. Beväring. Till Amerika 1888.

S Johan Otto

f. 1869. Död 1869.

August Thorsson i Illinois, USA 1890-tal.

Severin Thorsson i Illinois, USA 1890-tal.

Ägare 1904 – omkr 1910:

Sterbhuset efter Thor Andersson.

H Lena Svensdotter

f. 1826. Död 1910.

D Karolina
S Severin Thorsson

f. 1859. Ogift. Död 1936.
f. 1866. Saknar intyg om frejd och äktenskaps-
ledighet 1888 - 1902 då han vistats i N Amerika.
Hem från N Amerika 1902. Ogift. Död 1923.

Enligt Oscar Thorsson var Thor Andersson en ovanligt arbetsam person. Sålunda utförde han omfattande nyodlingar och i viss mån stenröjningsarbeten å sitt hemman. Tyvärr fick hans odlingar delvis växa igen med skog, då han blev äldre enär han icke kunde komma till insikt att förbättra desamma med de nya medlen kalk och konstgödning.

Fastigheten avregistrerades och bytte beteckning till Fängsjö 1:7 omkring år 1910.

Fängsjö 1:5

Ägare vid Laga skifte 1874: Thor Andersson. Ägde även Fängsjö 1:4.

Ägare 1850 – 1897:

Thor Andersson, se Fängsjö 1:4

Köpebref

Jag Tor Andersson försäljer med min hustrus samtycke vårt egda 3/16 dels förmedladt till Femton Etthundratjugoåtta dels mantal Kronoskatte Fängsjö i Långaryds socken till vår Son Carl Anders Torsson och hans hustru Augusta Kristina Svensdotter emot en betald och härmed quetterad Köpesumma stor Tvåusen /2000/ Kronor jemte Lifstidsundantag till oss Säljare enligt serskilt kontrakt alltså afhänder vi oss all egande och nyttjanderätt till berörde fastighet med allt hvad dertill hörer efter hemmanstal och detsamma fast tillegne Köparne att af dem genast i befintligt skick tillträda och ega de härå på egen bekostnad söka och erhålla lagfart hvartill åtkomst lemnas vid anfordran.

Fängsjö den 29 Mars 1897.

Tor Andersson, Lena Svensdotter båda m.h.v.p. Säljare

Carl Anders Torsson, Augusta Christina Svensdotter Köpare

Bevittnas af Nils Persson i Linnås, A P Johansson i Fängsjö

Ägare 1897 – 1910:

Karl Anders Thorsson eg 15/128 mtl

f. 1856. Gift 1895. Död 1910.

H Augusta Christina Svensdotter

f. 1872 i Bälshult. Död 1948.

S Johan Oskar

f. 1896. Till Långaryds Skattegård 1942.

S Axel Vilhelm Erik

f. 1898. Köper Fängsjö 1:7 år 1924.

D Selma Charlotta

f. 1900. Gift Friman 1929. Till S Hestra 1929.

S Gustav Fritiof

f. 1902. Köper Fängsjö 1:7 år 1934.

S Sven Arvid

f. 1904. Köper Fängsjö 1:5 åren 1941/1943.

S Thor Artur

f. 1906. Köper Fängsjö 1:6 år 1938.

D Anna Matilda

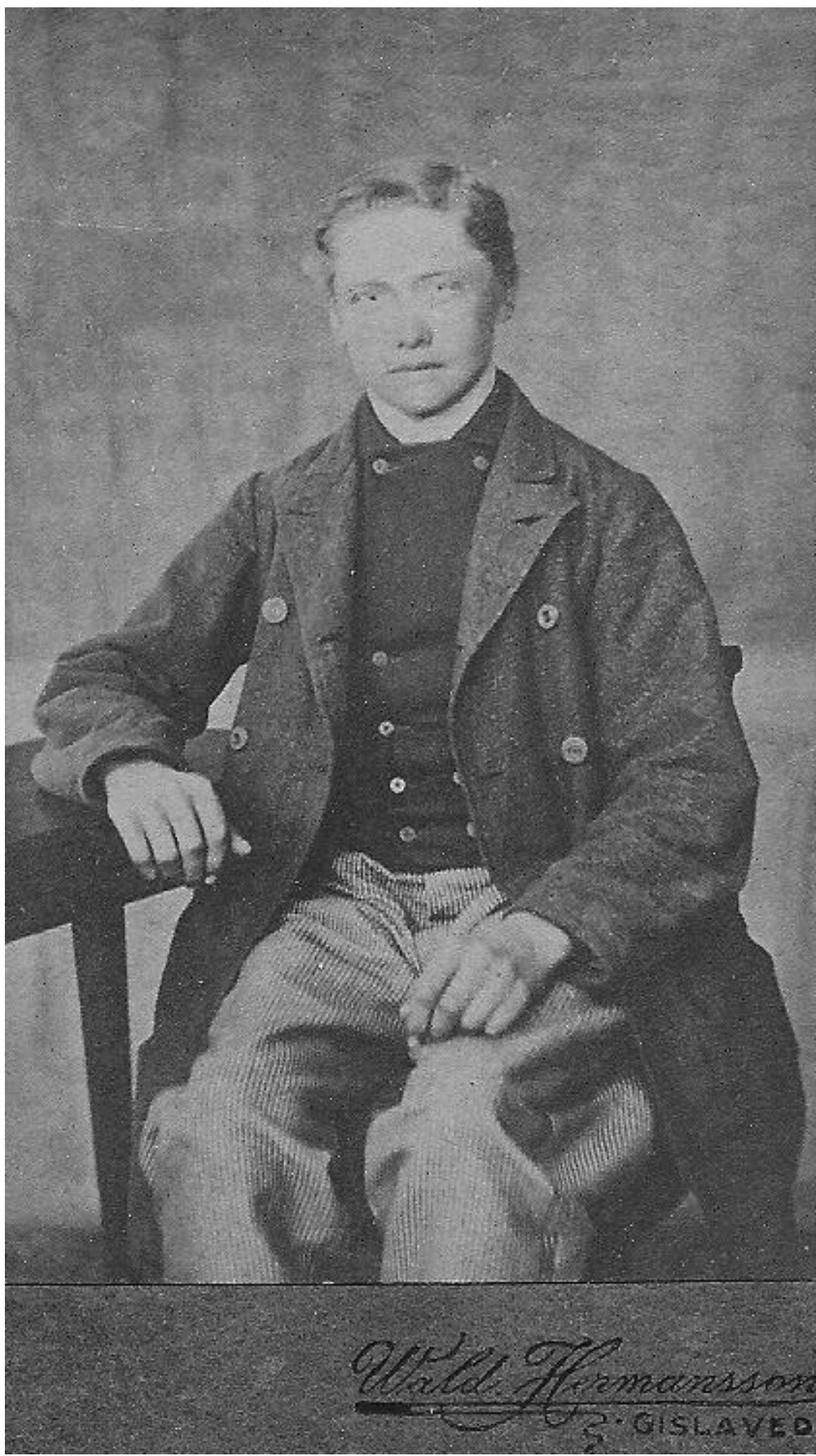
f. 1909. Död 1909.

D Anna Matilda

f. 1910. Till Villstad. Senare till N Flinteryd.
Gift 1941 med Verner Rehn.

Oskar Thorsson gifte sig 1942 med Malin Larsson. Makarna övertog gården i Långaryds Skattegård efter Malins föräldrar.

Oskar Thorsson var kommunalt engagerad och var bl.a. ordförande i Skolstyrelsen.

Karl Thorsson 1880-talet.

Ägare 1910 – 1920:

Gården (15/128) ägdes tillsammans av änkan, 15/256 mtl och de 7 barnen, vardera 15/1792 mtl. Arvsskifte förrättades 1919.

Köpebrev.

Undertecknade försälja härmed till hemmasonen Johan Oscar Torsson dels 45/896 mantal kronoskatte Fängsjö nr 1 i Långaryds socken för en genom förbindelser betald köpesumma Tretusenfemhundra /3500/ kronor och dels försälja vi till samma köpare våra andelar af lösöreboet efter avlidne Carl Anders Torsson i Fängsjö jämte säljarens andelar av årets inbärgade gröda å 15/128 mantal Fängsjö för en även betald köpesumma

Ettusentvåhundrafjorton /1214/ kronor 30 öre alltså avhände vi oss all egande- och nyttjanderätt till berörde såväl fasta som lösa egendom och det fast tillegne köparen till hus och jord med skog efter samma mantal och samma rätt vi det innehaft ävensom vad angår skyldigheter, att av honom genast i befintligt skick tillträda samt betala vad skatter och utskölder, som till betalning förfalla efter denna dag ävensom säljarens kronoutsylder för detta år, och eger han därå på egen bekostnad erhålla lagfart vartill åtkomst lämnas. Köparen måste åtnöjas med vad beslut som av Häradsrätten fattas angående de omyndigas andel av försålda fastigheten.

Sålunda avhandlat som skedde i Fängsjö den 20 November 1920.

Axel Vilhelm Erik Thorsson, Malkolm Johansson i Boarp,

Anders Johan Mathiasson i Flinteryd. Säljare

Johan Oscar Thorsson. Köpare.

Bevittnas av Nils Persson, Landeryd. A. P. Johansson Fängsjö

Ägare 1920 – 1941/1943:

Änkan Augusta Kristina Thorsson f. 1872.

S Johan Oscar Thorsson f. 1896.

Fängsjö 1:5 omkring 1930. Från vänster Augusta Thorsson, Anna Thorsson, Artur Thorsson och Gustav Thorsson.

Mor Augusta och syskonen Thorsson i Fängsjö omkring 1940.
Stående från vänster: Sven, Oscar, Artur, Erik och Gustav.
Sittande från vänster: Selma, Augusta och Anna.

Köpeavhandling.

Undertecknad upplåter och försäljer härmed 15/256 mantal av Fängsjö av 1:5 i Långaryds socken till min son Sven Arvid Thorsson i Fängsjö mot en genom särskild förbindelse betald och härmed kvitterad köpesumma av Sextusen (6000:-) kronor jämte förbehåll under min återstående livstid av ett rum i bottenvåningens nordöstra hörn med tillgång till kök och källare och rätt till min andel i trädgårdens avkastning i den mån jag behöver samt 1 liter mjölk pr dag och fritt hemkörd, huggen och i bostaden inburen torr ved i tillräcklig mängd efter behov.

Fastigheten säljes i övrigt i befintligt skick och överlåtes med samma rättigheter och skyldigheter, som jag innehaft densamma, och får den tillträdas denna dag.

Köparen är skyldig att betala alla skatter och utskylder å fastigheten, som förfalla till betalning efter tillträdesdagen, vartill åtkomsthändingar lämnas.

Fängsjö den 4 mars 1941.

Augusta Thorsson, Änka. Säljare

Till säkerhet för ovanstående undantagsförmåner medgiver jag härmed inteckning i den av mig nu inköpta fastigheten 15/256 mtl Fängsjö av 1:5 i Långaryds socken
Sven Thorsson Köpare.
Bevittnas av Wiktor Nilsson, Björnaryd. Hj Lönnberg, Tånga.

Lagfart meddelades den 26 mars 1941 å 15/256 mantal Fängsjö nr 1 /hälften av 1:5/ i Långaryds socken för Sven Arvid Thorsson

Köpeavhandling.

Undertecknad upplåter och försäljer härmed till min broder Sven Arvid Thorsson i Fängsjö 15/256 mantal av Fängsjö 1:5 i Långaryds socken och Jönköpings län för en köpesumma av Kronor Tiotusen (10000:-), vilken är dels kontant betald med Kronor Femtusen (5000:-) och dels medelst skuldförbindelse å Kronor Femtusen (5000:-) och varder härmed kvitterad.

Fastigheten överlättes med de rättigheter och de skyldigheter, som jag innehåft densamma, och den får tillträdas den 15 april 1943 i då befintligt skick.

Undertecknad säljare förbehåller mig rätt under min återstående livstid eller högst tjugo år årligen å fastigheten utgallra ca sex kbm. sekunda björkved med diameter av högst 12 cm samt högst en fjärdedel av fruktskörden i trädgården.

Köparen är skyldig att betala de skatter, som debeteras efter tillträdesdagen och skall han även själv svara för lagfartskostnaderna, vartill säljaren är skyldig lämna åtkomsthandlingar. Fängsjö, Långaryd den 27 november 1942.

Oscar Thorsson, ogift, Säljare

Sven Thorsson Köpare

Bevittnas av Arvid Bengtsson Fängsjö, Hugo Bengtsson Fängsjö.

Lagfart meddelades den 26 januari 1944 för Sven Thorsson å 15/256 mantal Fängsjö eller ½ av 1:5 i Långaryds socken.

Ägare 1941/1943 - 1975:

Hem.äg Sven Arvid Thorsson

f. 1904. Gift 1954. Död 1977.

H Frida Maria Johanna f Zenker

f. 1925 i Bornitz, Tyskland. Till Färgaryd 1977.

D Flickebarn icke döpt

f. 1954. Död 1954.

S Karl Anders

f. 1955. Till Harplinge 1973. Se nedan.

S Sven Gunnar

f. 1957. Till Våthult 1978.

S Clas Göran

f. 1959. Till Färgaryd 1978.

D Christina Maria

f. 1967. Till Färgaryd 1977.

Sven Thorsson framför Ford Anglian. Början på 1950-talet.

Fängsjö 1:5 år 1954.

Fängsjö 1:5 omkring 1958. Sven, Karl-Anders, Sven-Gunnar och Johanna Thorsson.

Familjen Sven och Johanna Thorsson i Fängsjö omkring år 1961 med barnen Sven-Gunnar, Karl-Anders och Clas-Göran.

Sven Thorsson på väg med en ko till sista livdjursauktionen i Långaryd 1962.

Ägare 1975 – 1979:

Karl-Anders Thorsson	f. 1955.
Sven-Gunnar Thorsson	f. 1957.

1979 övertogs hela Fängsjö 1:5 av Karl-Anders Thorsson. Samma år övertogs Fängsjö 1:7 (36 ha) av Karl-Anders Thorsson. Bostadshus avstyckades med 4000 kvadratmeters tomt och fortsatte heta Fängsjö 1:7. År 1981 överläts Fängsjö 1:7 till Bengt Klint.

1986 sammanfördes hela Fängsjö 1:6 (86 ha) med Fängsjö 1:5, som nu har 178 ha.

Bostadshuset i Fängsjö 1:6 kallas Norrgård. 1996 styckades Norrgård av och bildade Fängsjö 1:8 med 3 ha.

1996 avstyckades 3 ha från 1:5 till 1:7. Fängsjö 1:5 har nu 173 ha och Fängsjö 1:7 har 3 ha.

Ägare 1979 -

Karl-Anders Thorsson	f. 1955. Servicetekniker hos Lantmännen. Kommunfullmäktiges ordförande i Hylte kommun.
Ann <u>Elisabet</u> f Klint	f. 1959 i St Olofs församl. Norrköping. Till Fängsjö 1:8 år 1995.
D Cecilia Thorsson	f. 1978. Till Halmstad.
S Carl <u>Fredrik</u> Thorsson	f. 1982. Till Färgaryd.
Karin Åkesson	f. 1963 i Röke. Civilekonom. Från Färgaryd 2005.
Karins barn:	
S Mattis Eskilsson	f. 1988. Till Drängsered.
S Hampus Eskilsson	f. 1991. Till Halmstad.
S Joel Eskilsson	f. 1993. Till Halmstad.
D Moa Eskilsson	f. 1993. Till Smålandsstenar.

Familjen Thorsson i Fängsjö 1:5 år 1987.
Från vänster: Elisabet, Karl-Anders, Cecilia och Fredrik.

Fängsjö 1:6.

Ägare vid Laga skifte 1874 var Anders Peter Johansson enligt Lantmäteriverket. Enligt bouppteckningar och arvskifte ägde han gården tillsammans med sina 2 systrar Carolina Johannesdotter och Johanna Pernilla Johannesdotter.

Ägare 1874 - 1932:

Anders Peter Johansson

f. 1848. Återvänder från Göteborg 1873. Död 1932.

Pig Carolina Johansdotter

f. 1851. Syster till Anders Peter.

Pig Anna Charlotta Johannesdotter

f. 1889. Från Kråkås 1905. Till Boarp, Rävagård 1938.

Inhyses

Anders Larsson

f. 1829. Gift 1857. Död 1913.

H Anna Chatarina Petersdotter

f. 1829. Död 1906.

D Ida Charlotta

f. 1857. Till N Amerika 1887.

S Johan Leander

f. 1865. Till Amerika 1884.

D Sofia Elisabeth

f. 1871. Till Amerika 1887. Tillbaks 1891. Ut 1891.

Enligt uppgift från Oskar Thorsson var Anders Peter Johansson en mycket begåvad och bildad person, som satte hemmanet i god kultur genom odlingar och konstgödslingar. Han var på jordbrukets område en föregångsman, som få av den äldre generationen.

Han dog ogift 1932 och hans hemmanslott övergick då i arv till de förut nämnda systrarna Carolina Johannesdotter och Johanna Andersson jämte tvenne halvsyskon Lee Johnson och Sophia Norton i Broderick, Kalifornien, USA. Hans del av fastigheten hade då ett taxeringsvärde på 5800 kr.

Karolina Johansson (Johannesdotter)

Ägare 1932 - 1938:

Carolina Johannesdotter

f. 1851. Död 1937.

Johanna Andersson

f. 1854.

Lee Johnson

Sophia Norton.

Bouppteckningen efter Carolina Johansdotter förrättades den 4 mars 1938.

Dödsbodelägare var:

1. systemen Johanna Andersson, vistas i Ashton, Squirrel, Idaho. USA. Hennes rätt bevakades av Vilhelm Andersson i Boarp enligt fullmakt, närvarande.

2. halsyskonen:

a. Lee Johnson vistas i Broderick, Yolo, Kalifornien. USA.

b. Sophia E. Norton vistas i Broderick, Yolo, Kalifornien, USA.

De två senares rätt bevakades av Oscar Thorsson i Fängsjö enligt fullmakter, närvarande.

Boet uppgavs av Vilhelm Andersson i Boarp. Bland tillgångarna fanns 5/12 mtl Fängsjö av 1:6 mtl enligt taxeringsvärde 4085 kr. Dessutom fanns banktillgodohavanden och revers på ca 4900 kr. Total behållning uppgick till 8500 kr.

Ägare 1938 – 1968:

Thor Artur Thorsson

f. 1906. Gift 1939. Till Färgaryd 1985.

H Anni Konstantia Linnéa Salomonsson f. 1900 i Villstad. Från Villstad 1939. Död 1968.

Hos familjen bodde en tid fostersonen Lennart Salomonsson född 1935. Hans mamma dog när Lennart var 2 år. Hans pappa bodde i Villstad och hade kontakt med sonen hela tiden.

Lennart kom som 2-åring till Anni och Artur Thorsson. Anni och Lennarts pappa, Karl Salomonsson var syskon.

Lennart flyttade efter skolan först till Landeryd och sedan till Halmstad. Fick arbete på SJ i Halmstad. Blev senare förflyttad till Vaggeryd. Här dog han 1983. Han är begravd på Villstads kyrkogård.

Fängsjö 1:6 på 1940-talet.

Anni och Artur Thorsson 1939.

Ägare 1968 – 1986:

Artur Thorsson och fostersonen Lennart Salomonsson.

1986 sammanfördes Fängsjö 1:6 med Fängsjö 1:5. Bostadshuset kallas Norrgård.

1996 styckades Norrgård av och bildade Fängsjö 1:8 med 3 ha.

Kusinträff i Fängsjö 9 juni 1990. Sittande Artur Thorsson.

Från vänster: Sven-Gunnar Thorsson, Gert Rehn, Evy Friman, Anita Rehn, Kaj Ölander, Christina Thorsson, Arne Friman, Marianne Nygren, Tore Friman, Karl-Erik Rehn.

Karl-Anders Thorsson

Fängsjö 1:7

Bildades av Fängsjö 1:4 omkring år 1910?.

Ägare omkr. 1910 – 1924:

Severin Thorsson

f. 1866.

Syster Karolina Thorsdotter

f. 1859.

Ägare 1924 -1934:

Axel Vilhelm Erik Thorsson

f. 1898. Död 1932. Sterbhuset ägare till 1934.

Inhyses Karolina Thorsson

f. 1859. Död 1936.

Omkring 1930. Från vänster Augusta Thorsson, Anna Thorsson, Klara Rydell och Karolina Thorsson (Thorsdotter). Längst fram Hans Rydell. Anna och Klara var Karolinas syskonbarn. Augusta var Karolinas svägerska.

Ägare 1934 – 1979:

Gustav Frithiof Thorsson

H Elsa Margit Ingeborg Brodén

D Gunilla Lilian

f. 1902. Gift 1938. Död 1975.

f. 1908 i S Hestra. Från Bökhult 1938. Till Villstad 1978.

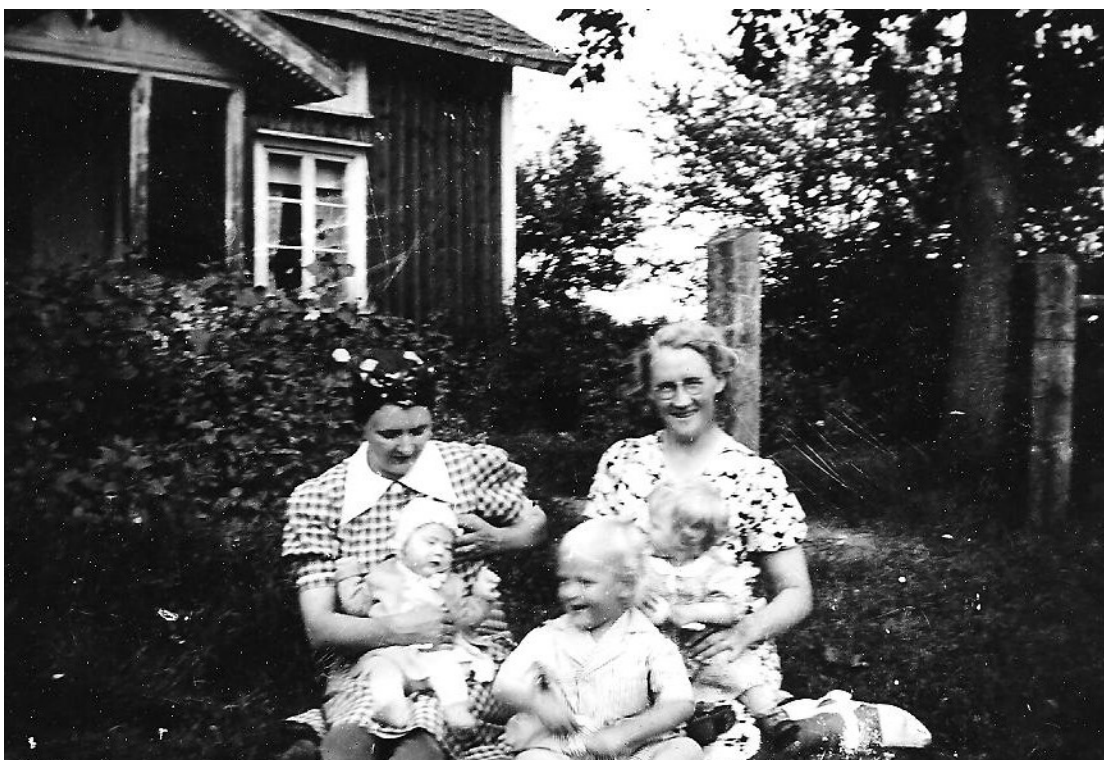
f. 1942. Stud. Till Göteborg 1961.

Fängsjö 1:7 på 1940-talet.

Elsa, Gustav och Gunilla Thorsson år 1942. Fotot taget utanför Fängsjö 1:5.

Elsa Thorsson med dottern Gunilla och Anna Thorsson-Rehn med dottern Marianne. Längst fram kusinen Arne Friman. 1942. Fotot taget utanför Fängsjö 1:5.

1979 såldes marken till Karl Anders Thorsson i Fängsjö 1:5 och fastighetsreglerades. Huset fortsatte att ha beteckningen Fängsjö 1:7.

Ägare 1981 – 1993:

Bengt Klint

f. 1928 i Norrköping. Elisabets far, se 1:8.

Kerstin Maj-Britt Klint f Gustavsson

f. 1928 i Sofia förs. Jönköping. Gift 1949.

Skild 1976. Gift 1982.

Familjen flyttade till Kaxholmen, Jönköpings kommun 1993.

Bengt och Kerstin Klint.

Ägare 1993 – 2001:

Jonas Paul

f. 1971.

Linda Nevrén

f. 1973.

Ägare 2001 – 2011:

Lennart Åhsberg

f. 1956 i Smålandsstenar. Delägare till Åhsbergs
Tryckeri i Skeppshult.

H Maria Åhsberg

f. 1958.

S Andreas Åhsberg

f. 1983.

D Hanna Åhsberg

f. 1984.

D Stina Åhsberg

f. 1987.

Från Skeppshult 2001. Till Sperlingsholm i Halmstad 2011..

Ägare 2011 -

Daniel Knut Rikard Karlsson

f. 1982 i Burseryd

Emma Margret Knutsson

f. 1981 i Smålandsstenar

Från Skeppshult 2011 med 3 hästar.

Fängsjö 1:7 år 2011.

Fängsjö 1:8.

Bildades 1996.

Ägare 1996 -
Elisabet Klint-Thorsson
Stig Jakobsson

f. 1959. Från Fängsjö 1:5 år 1996.
f. 1949 i S Remma. Snickare.

Fängsjö 1:8 år 2011.

Fängsjö Torp

Backstuga 1809, senare torp. Tillhörde Fängsjö 1:3.

Namnskyftar: Fängsjötorp hus. Koord. på Gula kartan: Long 1350036, Lat 6333030.

Fängsjötorp källare. Koord. på Gula kartan: Long 1350020, Lat 6333140.

Fängsjötorp uthus. Koord. på Gula kartan: Long 1350071, Lat 6333030.

Brukare slutet 1700-tal – omkr. 1810:

Sven Eriksson f. 1734. Död 1810.
H Christina Jönsdotter f. 1725. Död 1812.

Brukare 1809 – 1835:

Jonas Svensson f. 1760. Från Hestra 1809. Död 1833.
H Eva Christina Roos Petersdotter f. 1789. Flyttar till Evefäll 1843.
D Martha f. 1810. Till Halland 1825.
S Carl f. 1812. Till Hestra 1832.
S Peter Emanuel f. 1815. Till Villstad 1831. Se nedan.
S Anders f. 1819. Till Hestra 1836.
D Lena f. 1819.
S Sven Magnus f. 1822. Ut 1838.
S Johannes f. 1825. Ut 1842.

Eva Christina Petersdotter Roos var född på Mölnebergs säteri i Burseryds socken den 30 juni 1789. Dotter till Peter Erik Roos och Charlotta Cederdahl.

Släkten Roos i Burseryd stammar från ätten Roos af Hjelmsäter med anor in i Norge och finns belagd åtminstone från år 1302. Den introducerades som adliga ätten nr. 51 år 1625.

Stamhemmanet då var Hjelmsäter i Medelplana socken i Skaraborgs län. Till Burseryd kom släktgrenen efter kaptenen och ev. ryttmästaren Anton Johan Roos född 1656, död i Karlskrona den 8 december 1711. Hans änka Anna Katarina Roos blev då ägare till Mölnebergs säteri. (Se berättelsen nedan.) Sonen Anton Johan Roos var då bara ett spädbarn född 6 januari 1711. Han blev också militär och betecknas som fältväbel, gift med Ingrid Regina Eriksdotter Sederdahl och tog sedan över säteriet. De fick bl.a. sonen Peter Erik Roos född 7 juli 1755. Han var gift med Charlotta Sederdahl och bodde en tid tillsammans med brodern Anton Johan och hans familj på säteriet, men familjen kom på obestånd och fick sälja säteriet någon gång kring sekelskiftet 1800. De betecknas då som fattiga.

Peters dotter Eva Christina gifte sig 1809 med änkemannen Jonas Svensson född 1760 och de bosatte sig samma år på Fängsjö torp i Långaryd. Efter mannens död 1833 bor Eva kvar på torpet till c:a 1843 då hon flyttar till en backstuga som senare har kallats för Evefäll, hon benämns då som fattighjon. Sonen Peter Emanuel Landin blev soldat och tog över torpet. Yngste sonen Johannes Landin född 1825 var en tid klockare i Långaryd. Skolstadgan antogs 1842 med krav att alla barn skulle gå i skola. Redan 1845 kan man läsa i ett sockenprotokoll ”Barnläraren Joh. Landin som nu redan på flera ställen inom socknen med bifall undervisat allmogens barn i läsning och skrivning, erbjöd sig att i år och nästa år vid denna befattning fortfara”. Detta anbud antogs av församlingen. Johannes var då 20 år. Man kan antaga att Eva hade fått ganska gedigna kunskaper i sin barndom som hon sedan förmedlade till sina barn.

Säteriet Mölneberg i Burseryds socken där Eva Roos var född.

Utdrag ur Ny Smålands beskrivning utgiven i Växjö 1914. Avskrift med befintlig stavning och ordföljd.

I slutet av Karl XII:s regeringstid kom säteriet i släkten Roos ägo. Härom berättas att två ryttmästare, af hvilka den ene var Anton Johan Roos, med anor från Ynglingaätten, hade träffat den överenskommelsen – Att om en af dem stupade skulle den andre försälja den fallnes häst och sadelmundering samt hemsända de erhållna pänningarna till den efterlevande änkan med tillsägelse att för dem genast inköpa jord, eftersom det vore troligt att nödmyntet, hvarmed allt då betalades, inom kort förlorade sitt värde.

Roos stupade, och Mölneberg inköptes åt änkan för 100 daler silfvermynt (nödmynt). Då dessa pänningar sedan sjönko till metallvärdet skall säteriets säljare hafva blivit utfattig. Den stupade ryttmästarens änka Anna Katarina Roos bodde på Mölneberg med sina fyra barn och gården öfvertogs efter henne af sonen Anton Johan som var fältväbel.

Emellertid råkade släkten, inom hvilken äldste sonen alltid hette Anton Johan, så småningom i stor fattigdom. Detta ansågs vara ett straff för det sätt hvarpå gården erhållits. 1825 försåldes säteriet till en bonde, Håkan Andersson, därvid de utfattiga Roosarna undantogo torpet Öen och utjorden Smulebo. Men äfven dessa ställen måste snart säljas. Inom socknen lefva ännu flere ättlingar af släkten Roos, af hvilka somliga arbetat sig upp till välbärgade bönders ställning. (Eva Roos var sonson dotter till Ryttmästaren.)

Brokare 1835 – 1888:

Peter Emanuel Jonasson Landin f. 1815. Från Kalf 1835. Soldat senare Korporal. Flyttar ut 1888.

H Pernilla Svensdotter f. 1808. In 1836. Död 1888.

D Johanna Christina f. 1837. Flyttar ut 1888.

D Britta Lisa f. 1840. Ut 1859. In 1864. Ut 1865.

S Johannes Emanuel f. 1843. Klockare och lärare i Långaryd.

D Sara Pernilla f. 1850. Ut 1876.

Pig Pernilla Arvidsdotter f. 1823. Från Hestra 1838. Till Hestra 1841.

Brokare 1888 - 1899:

Johan Nilsson Gran f. 1830 i Kulltorp. F.d. Soldat. Gift 1873.

H Lena Beata Niklasdotter f. 1838 i Hestra.

D Albertina f. 1856. Svag till förståndet. Ut 1895.

D Hulda Maria f. 1874. Till Amerika 1891.

S Carl Johan Severin f. 1876.

D Beda Christina f. 1877. Till N Amerika 1895.

Familjen flyttar till Drängsered 1899.

Brokare 1899 - 1904:

Sven Andersson f. 1843. Gift 1865.

H Brita Lisa Johannesdotter f. 1839 i Bökhult.

S Johan Anders f. 1875.

D Severina Carolina f. 1879.

Foto:
Britta Lisa och Sven Andersson.

Britta Lisas far var den kände kyrkobyggaren Johannes Bengtsson i Bökhult, som levde 1806 - 1871.

Familjen flyttar till Bökhult 1904.

Brukas till gården. Ägdes av åboarna i Fängsjö.

Backstugan Evefäll.

Tillhörde Fängsjö 1:5.

Namnskylt: Evefäll. Koord. på Gula kartan: Long 1350328, Lat 6332800.

Boende början på 1800-tal – 1818?.

Enk Greta Isaksdotter f. 1767. Från Bökhult. Död 1818.

D Christina Svensdotter f. 1788. Ut 1811. Gift i Halland.

D Johanna Svensdotter f. 1792. Ut 1807. Gift i Halland.

D Anna Greta Svensdotter f. 1795. Ut 1812. Gift i Halland.

D Ingjerd Svensdotter f. 1799.

Boende 1843 – 1862:

Enk Eva Christina Roos Petersdotter f. 1789 i Burseryd. Fattighjon. Död 1862.

Kom från Fängsjö Torp 1843. (Se särskilda artiklar om hennes bakgrund och om hennes begravningsdag.)

1856 får hon en inneboende vid namn Sven Bengtsson f. 12 febr. 1781. Om honom står det att han är fattig, har bråket (bråck), hör illa och är bräcklig. Möjligen har hon denne inneboende mot ersättning från socknen, vilket var vanligt vid denna tid. Han kom från Bökhults soldattorp vilket han brukat från c:a 1812. Han drabbas av bråck redan 1826 och har svårt att klara sig. Bodde från c:a 1842 inhyses hos sonen Bengt som fortsatte bruka torpet. Sonen och hans familj flyttar 1857 och sedan är det Eva som vårdar honom. Han dör 15 juni 1858.

Begravning med efterföljande vargjakt.

Oskar Thorsson Skattegård, född i Fängsjö, berättade 1965 för Gösta Linder följande: Då Eva Roos dog i backstugan Evefäll bars hon, som seden var, till kyrkan av båralaget i roten. Det var sista liket som bars från den roten. Därefter körde "Soten" Johannes Andersson med sin vita häst. (Förr vågade man inte köra liken med häst för att hästen kunde bli "Skämd", förstörd av detta). Begravningsfolket vandrade, högtidsklädda, efter de som bar kistan. Karlarna hade svarta kläder och höghatt. Kvinnorna hade svarta kjolar och vita huvuddukar, s.k. Sockerdukar därför att de var vita. En del säger vita som sockerkristaller, men snarare var det så att de var stärkta (styva) genom sockerlösning.

Under begravningen hände detta hemma på torpet: Vargar kom hem till Gatebacken där korna gick ute antagligen för vattning, ty händelsen var den 16 november. Vargarna anföll korna och rev ut kalvarna ur de dräktiga korna. Dramat sågs genom ett fönster av de hemmavarande barnen, syskonen Carolina född 1851, Anders Petter född 1848 och Anna-Maria född 1850 som var mormor till Oskar Thorsson.

När begravningen var över fick Tor Andersson, farfar till Oskar Thorsson, uppbåda till skulljakt på vargarna. Han var Skallfogde, så han hade hand om vargnät, vargspjut och träklubbor. Vid denna tid sköts de sista vargarna i trakten år 1862.

Gravfält nr 5, Pestkyrkogården.

Namnskylt: Treudd. Koord. på Gula kartan: Long 1352355, Lat 6332533.

Namnskylt: Domarring 1: Koord. på Gula kartan: Long. 1352375. Lat. 6332572.

Namnskylt: Domarring 2: Koord. på Gula kartan: Long 1352392, Lat. 6332585.

Berättelser från boken Rosengrens, Smålands beskrivning 1914.

Avskrift med befintlig stavning och ordföljd:

Å hemmanet Fängsjö, i de s.k. Fängsjö ängar, några hundra meter väster om "Nissastigen", finns ännu några i forntiden uppresta stenar, liknande dem, som finns vid Smålandsstenar. Traditionen har vetat omtala, att nämnda stenar troligen varit minnesmärken öfver personers grafvar, kanhända från hednatiden. För ungefär 60 å 70 år tillbaka skulle uti platsens södra kant funnits stenar, lagda uti en triangel, hvilken blifvit öppnad af obekanta sökare efter förmenta skatter. De lära ej funnit annat än gamla, förmultnande bitar af kärll af bränd lera samt brända ben. Enligt de gamles påstående skulle här funnits ännu flere stenar, som troligen blifvit bortförda och använda till byggnadssten vid kyrkans uppförande. (Denna plats kallas numera även Pestkyrkogården.)

I fornminnesinventeringen 1983 beskrivs den:

Gravfält 160 x 30 m. NÖ – SV bestående av 30 fornlämningar. Dessa utgörs av 8 runda stensättningar, 1 treudd, 13 resta eller kantställda stenar, 2 liggande hållformiga stenar och 2 domarringar.

De runda stensättningarna är 4–11 m. i diameter och 0,2-0,4 m. höga. En är höglignande (belägen i gravrösets S. del). Alla är övertovade med i ytan enstaka stenar 0,2-0,3 m. 4 har konkavt mittparti 4-7 m. i diameter och 0,1 m. djup. En har i mitten grop 2 m. i diam. Och 0,2 m. djup (något svårbestämd). 6 av stensättningarna är belägna i gravfältets N. och högst belägna del.

Treudden är 17-18 m. i sida (120, 260, 380 nygrader i genomsnitt) och 1 m. höga. Övertovad med i ytan enstaka stenar 0,2-0,1 m. st. Ställvis kantkedja 0,2-0,3 m. hög av 0,3-0,6 m. långa stenar. Uddstenar 0,4-0,6 m. stora. I mitten och mot NNÖ är en grop 9x4 m. (N-S) och 0,8 m. djup.

De resta eller kantställda stenarna är 0,2-0,8 m. höga, 0,4-1,2 m. breda och 0,2-0,5 m. tjocka. 4 lutar 30-60 grader.

Klumpstenarna är 0,4-0,7 m. stora och 0,2-0,5 m. höga.

De liggande hållformiga stenarna är 1x0,5 m. stora och 0,2-0,3 m. tjocka. Troligen har här funnits fler domarringar, som nu reducerats till enstaka stenar.

Om Pestkyrkogården kom till vid den stora pesten Digerdöden som härjade i mitten av 1300-talet eller i samband med en senare går inte att utröna. Ordet Diger betyder stor, alltså Stora döden. Den kallades även Svarta döden, därför att den främst var en böldpest med stora blåsvarta bölder över hela kroppen.

Pesten kom från Indien. Via trakten av Svarta havet kom den in i Syd-Europa och sedan norrut. Våra trakter drabbades inte lika svårt som Västergötland, Dalsland och Värmland. I t.ex. Färnebo socken begravdes 40 – 50 lik varje söndag och endast fyra personer överlevde i hela socknen.

Det kom sedan många pester under århundradernas lopp. Den senaste var 1710 som drabbade även här, men inte i ovan nämnda landskap. I Stockholm dog nästan halva befolkningen. Sedan har man lärt sig att bekämpa pesten, bland annat genom att man lärt sig isolera sjuka under ett tidigt skede. Under mitten av 1800-talet var det dock en svår koleraepidemi. Pestkyrkogårdar finns på flera platser i trakten, i t. ex.. Mårås finns en. Där kan man se små stenkummel som tyvärr delvis raserats vid skogsavverkningar.

En sägen berättar att i Fängsjö dog alla utom en kvinna i en svår pest. Hon gick då åt nordväst ända tills hon såg rök från en skorsten. Det var i Rökla, (Rök-la) i närheten av Broaryd. Så skulle bynamnet Rökla ha tillkommit.

En annan berättelse är att i nuvarande byn Karinganäs var det bara en ”kåring” som överlevde. Genom detta tillkom bynamnet Karinganäs.

Stålbergsröret nr 6.

Namnskylt; Stålbergsröret nr 6, Koord på Gula kartan: Long 1352307, Lat 6332700.

Berättelse från boken Rosengrens, Smålands beskrivning 1914.

Avskrift med befintlig stavning och ordföljd.

Stålberget är ett ej obetydligt stenröse, hvilket till större delen blifvit utplockadt och användt till mackadamisering å landsvägen. Omnämnda berg har – i synnerhet i forna tider – injagat en viss respekt hos en del lättskrämda personer, hvilka inbillat sig här se vålnader i olika skepnader dels af människor, dels af olika djur. Äfven trodde man, att det var mycket ödesdigert att här taga sig en - middagslur. Den, som vågade sig vid detta berg kasta sig i Morfeus armar, fick till straff vid uppvaknandet – en förlorad hälsa. (Morfeus, i den grekiska mytologin Drömmarnas gud, enligt lexikon.).

Enligt 1953 års inventering har dåvarande ägarens farfar (Thor Andersson) kört sten ur röset, men han upphörde med det då en rödbrun fågel kom och satte sig på hans axel. Sedan dess vågade han inte röra röset.

Hålvägar nr 332.

Namnskylt: Hålvägar syd. Koord på Gula kartan: Long 1352453, Lat 6332604.

Namnskylt: Hålvägar nord. Koord på Gula kartan: Long. 1352515, Lat. 6332790.

Nära och parallellt med nuvarande Nissastigen, finns på en c:a 400 m. lång sträcka hålvägar. På något ställe är de fem i bredd och upp till en m. djupa. Hålvägar bildas i backar bestående av sandjord. Där det rids eller körs med vagnar löses sanden upp. Sedan spolar regnvatten undan sanden nedför backen. Vägen sjunker då allt djupare ner i marken och blir till sist ofarbar. Man börjar då köra vid sidan där ny väg bildas. Utmed Nissastigen finns hålvägar på fler platser, men nog inte så många som fem i bredd.

Gravrös nr 3.

Namnskyt: Gravrös nr 3. Koord på Gula kartan: Long 1352038, Lat 6332690.

I fornminnesinventering som gjordes 1983 beskrivs den som:

Stensättning 5 – 6 m. i diameter 0,6 m. hög. Fyllning av 0,2 – 0,4 m. stora stenar delvis övermossade och övertovade (gräsbeväxta). I mitten är en grop 1 x 1 m. och 0,2 m. djup. Ytan delvis omplockad i Ö. delen. Kan vara röjningsröse.

Gravrös nr 7.

Namnskyt: Gravrös nr 7. Koord på Gula kartan: Long 1352140, Lat 6332016.

I fornminnesinventering som gjordes 1983 beskrivs den som:

En Hög, rund 18 m. i diameter och 1,4 m. hög. I mitten är en grop 3,5 x 3,5 m. samt 0,75 m. djup. Beväxt med 6 styck granar och furor. 5 m. N.-V.-SV. om högen är en Vall 3 – 4 m. bred och 0,1 – 0,3 m. hög helt övertovad. Möjligen kan vallen följas runt högen som en diffus förhöjning. Träden är nu 2012 borta och Högen fint bevarad som en gräsbeväxt öppning i en granplantering.

Stensättning nr 333

Namnskyt: Stensättning nr 333. Koord på Gula kartan: Long 1352482, Lat 6332803.

I fornminnesinventering som gjordes 1983 beskrivs den som:

Stensättning? Oregelbundet rund 8 m. i diam. och 0,3 m. hög. Övertovad med inga i ytan synliga stenar. I södra delen delvis skadad av traktorväg. Yta och begränsning gör att naturbildning ej helt kan uteslutas

Varggrop. Fångstgrop.

Namnskyt: Varggrop. Koord på Gula kartan: Long 1351300, Lat. 6332617.

Varggropen var väl minst 3 m. djup. Sidorna kan ha varit klädda med bräder. På en del andra gropar kunde väggarna varit murade med sten. Gropen täcktes över med kläna kvistar och som åtel kunde i mitten bindas fast ett levande djur eller gammalt surnat kött som spred stark lukt. När vargen försökte ta åteln störtade den ner i gropen och kunde dödas med spjut.

Varggropar finns vad vi vet också i N. Ekeryd och i Fröslida.

Dikningsföretaget i Åkers mosse med omgivning.

1928 upprättades och kartlades ett dikningsförslag av Statens lantbruksingenjör Carl Berner Detta var för att få bättre skogstillväxt och även odlingsbar mark i Fängsjö, Sotaryd och Björnaryd.

Företaget omfattade 15500 m. dike och berörde 155 hektar. Det var kostnadsberäknat till 26320 kr. varav statsbidrag utgick med halva summan. Timpengen var beräknad till 70 öre. Dikesbredden 30 cm. i botten och kanternas lutning 1:1. Noggrann beskrivning om hur vägtrummor skulle göras av sten. Kostnad för en ägovägstrumma var beräknad till 80 kr. Det kan tyckas att kostnaden 80 kr. är låg, men med den timpengen kunde två man arbeta en vecka så kostnadsberäkningen var nog så rätt.

Om det måste sprängas blev kostnaden hög. Där det redan fanns dike kanske det bara behövde fördjupas. T.ex. där Thor Månsson dikat behövde det endast fördjupas, på något ställe med 2 cm. på andra med 5 cm. 8 cm. eller 11 cm.

Varje markägare skulle tillse att dikningen blev utförd på sin mark.

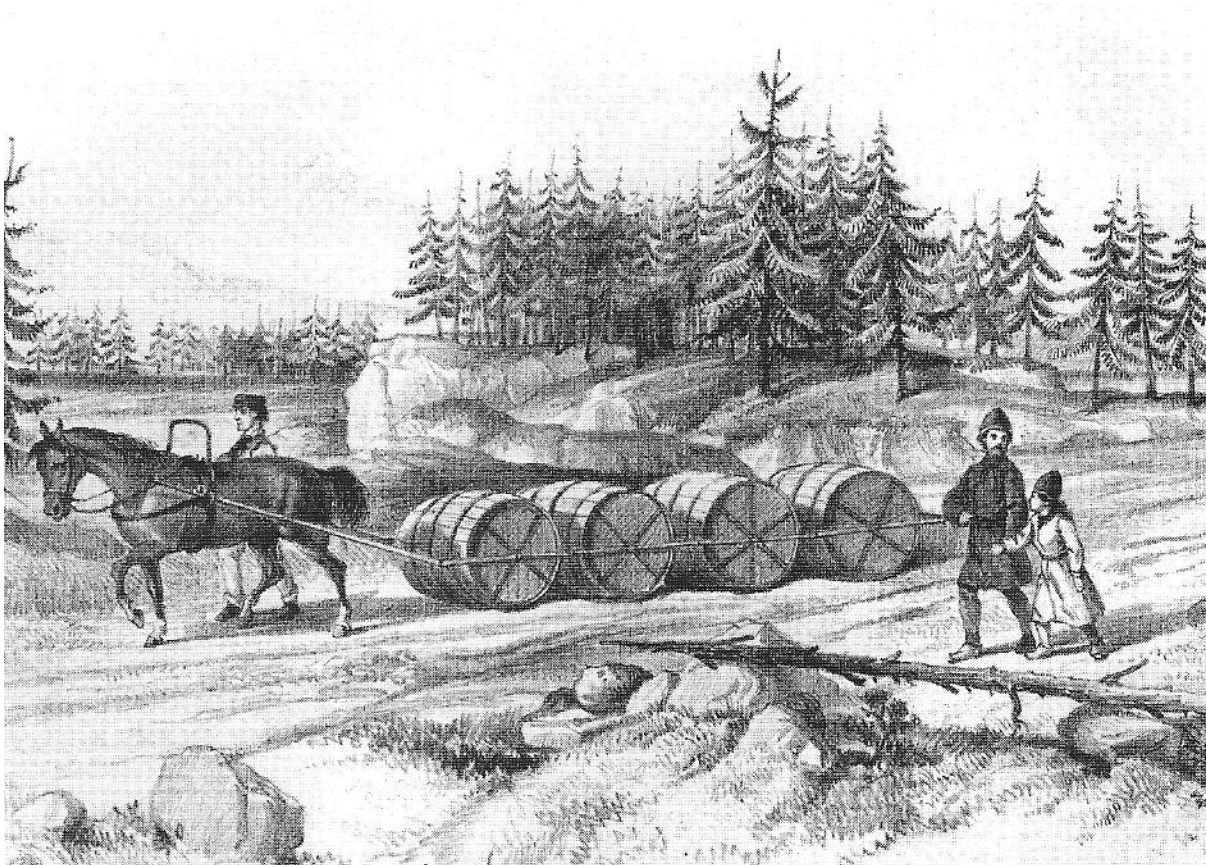
1933 var dikningsföretaget insynat och godkänt av Jägmästare Åke Hallander Jönköping.

Kartor: Se bilagor 8 – 9.

Tjärdal.

Namnskylt: Tjärdal. Koord på Gula kartan: Long 1352142, Lat 6332258.

Tjärdalen är en 10 meter lång skålformad fördjupning i backslutningen. Tjärved för tjärbränning fick man från gamla furustubbar. Man kunde även skala av en barkremsa nederst på furor, som är det gamla namnet på tallar. Därmed påskyndades tjärbildningen i ytveden på träden. Vid tjärbränning lades på marken först ett tätt lager med granbark. Därpå lades längsgående stänger, som i nerändan mynnar mot en ihålig uppsamlingsstock. Genom stocken rinner tjäran vidare till en tunna. Tjärveden finhöggs och lades på slanorna mer än en meter högt. Veden täcktes med granris och sedan jord. Enligt gammal beskrivning tre fingerbredd tjockt med jord. Tjärdalen tändes genom att föra in en brinnande lunta. Sedan var det noga att reglera lufttillförseln, för veden fick inte brinna med öppen låga. Den skulle bara utveckla värme (torrdestillation) så att tjäran genom värmen rann ut från veden. ”Bränningen” tog några dagar. När tjärdalen använts några gånger behövdes ingen granbark i botten. I Hökhult Femsjö finns en fin tjärdal med stensatt botten. Mycket tjära exporterades till Europa där den, liksom i Sverige bl.a. användes vid skeppsbyggnad och repslagning. Det var stora kvantiteter som exporterades, i början av 1800 talet, 100 000 tunnor årligen.

Vid transport av tjärtunnorna sattes i gavlarna ett träkors med en axeltapp för att koppla ihop tunnorna. Så kunde tunnorna rullande transporteras. Bilden är från Norrland.

Hästvandringsgrund.

Namnskylt: Hästvandringsgrund. Koord. på Gula kartan: Long. 1351880, Lat. 6332428. Till fastigheten Fängsjö 1:7 hörde en Hästvandringsgrund. I vandrigen gick hästen runt, runt och drog en anordning med ett 2 m stort kugghjul överst. Detta drev ett litet kugghjul i ändan på den axel som gick in i ladugården där tröskverket stod. Vandringar var vanliga i början på 1900-talet. Ofta var de överbyggda med ett "Vandringshus.

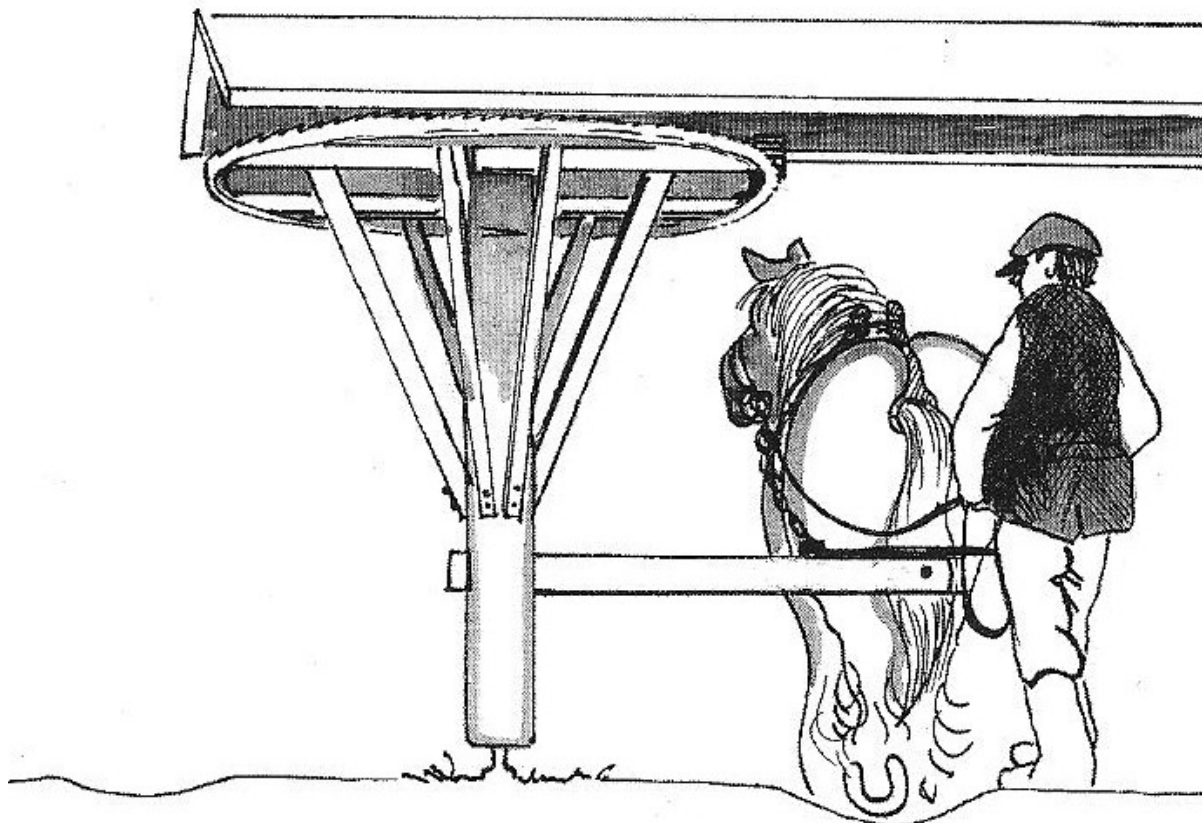

Bild av vandring från boken Långarydsdialekten

Brytegrav.

Namnskylt: Brytegrav. Koord. på Gula kartan: Long. 1351907, Lat. 6332365. En brytegrav användes vid brytning av lin, eller på officiellt språk bråkning av lin. Vid lingarnsframställning förr i tiden måste linstråna knäckas för att få bort det vedartade hårda ämnet inne i stråna. Stråna knäcktes i en "Bröta", som består av lång bock med stora träknivar, som man slog med och knäckte stråna. För att kunna göra detta måste linet vara knastertorr. Man eldade i brytegraven och lade stänger tvärsöver där linet breddes ut för torkning. Gårdarna hade förr oftast en liten linodling varje år. Brytegravar finns många här i trakten. Man kunde också bryta linet vid en "Basta", ett litet hus med en stor eldad ugn (galt) där linet lades ovanpå för torkning.

Byavandring i Fängsjö vid Fängsjötorp den 18 mars 2012.

Från vänster: Magnus Kristensson, Cecilia Thorsson, Fredrik Thorsson, Sten-Åke Johansson, Sten-Åke Gustavsson, Karl-Anders Thorsson, Karl-Gustav Lindbäck, Clas Thorsson, Astrid Bengtsson, Stig Jakobsson, Lennart Larsson, Bertil Larsson, Lilly Holmén, Sune Larsson, Elisabet Klint-Thorsson, Bertil Holmén, Christina Melin f. Thorsson.

Fotograf: Birgitta Holmén.

Bilaga 1.

Karta över inägorne vid Storskiftet i Fängsjö 1821 enligt Lantmäterimyndigheten..

A tilldelades Carl Andersson.

B tilldelades Anders Andersson.

C tilldelades Carl Persson och mågen Sven Bengtsson. (Södra halvgården)

Bilaga 2.

Förstorad karta som visar hur byggnaderna låg 1821.

A tilldelades Carl Andersson.

B tilldelades Anders Andersson.

C tilldelades Carl Persson och mågen Sven Bengtsson.(Södra halvgården)

Bilaga 3.

Karta över inägorna tillhörande Fängsjö vid Storskiftet 1821 enligt Lantmäteristyrelsen..

A tilldelades Carl Andersson.

B tilldelades Anders Andersson.

C tilldelades Carl Persson och mågen Sven Bengtsson. (Södra halvgården)

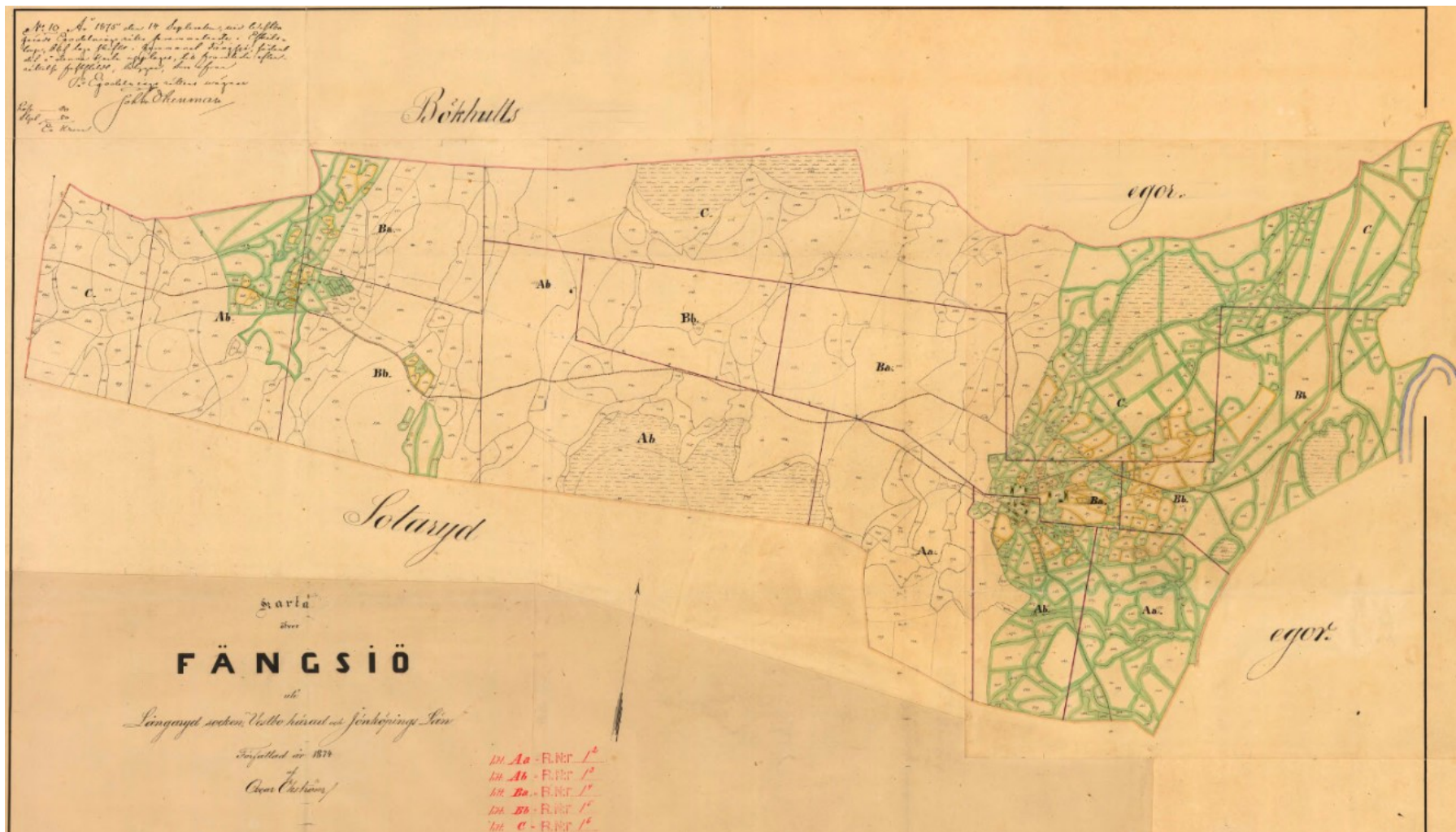
Bilaga 4.

Förstorad bild som visar hur byggnaderna låg 1821.

A tilldelades Carl Andersson.

B tilldelades Anders Andersson.

C tilldelades Carl Persson och mågen Sven Bengtsson. (Södra halvgården)

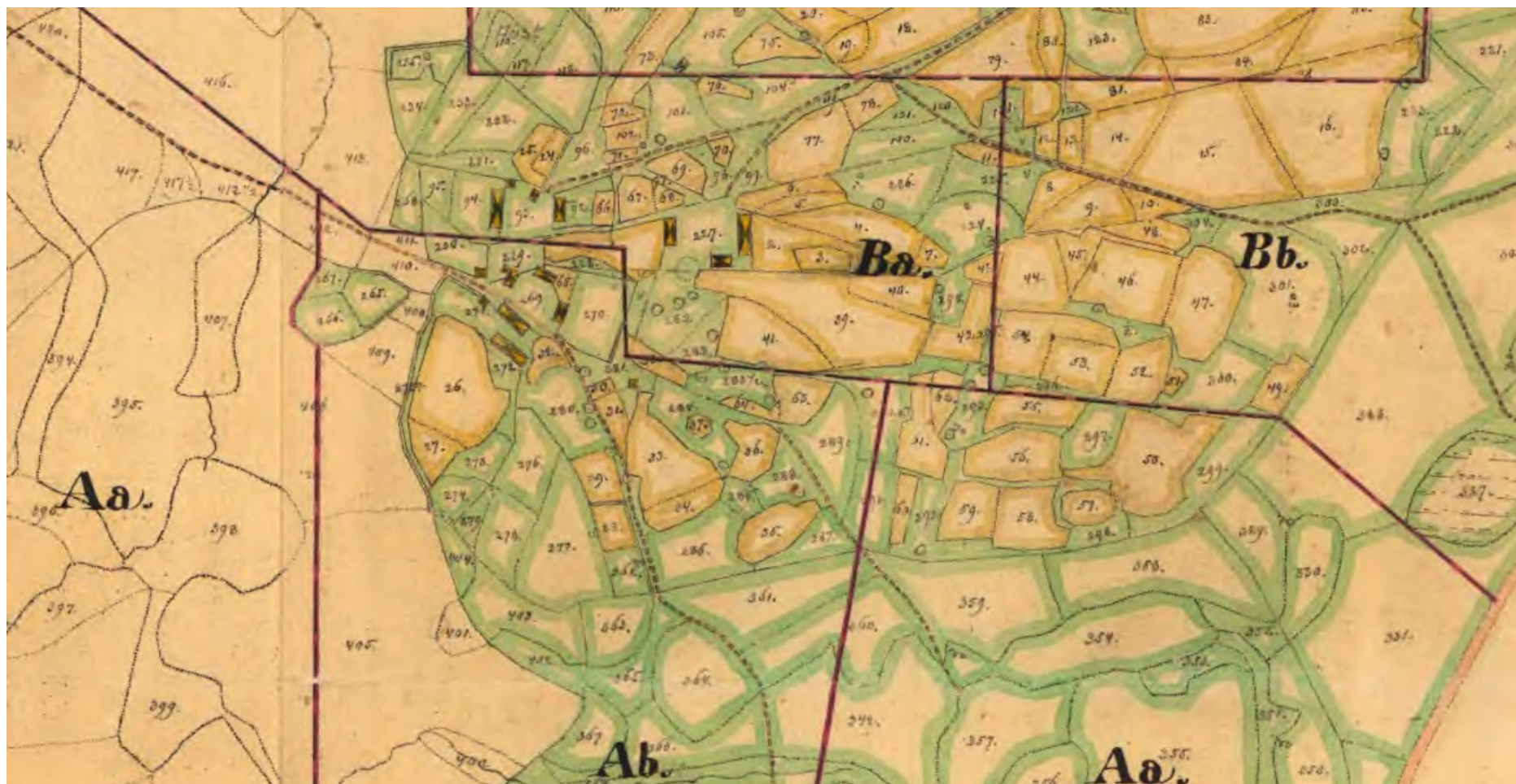
Bilaga 5.

Karta över Fängsjö vid Laga Skifte 1874.

Aa = 1:2   Andreas Svensson
 Ab = 1:3   Andreas Svensson
 Ba = 1:4   Thor Andersson

Bb = 1:5   Thor Andersson
 C = 1:6   Anders Peter Johansson

Bilaga 6.

Förstorad karta som visar hur byggnaderna låg 1874.

Aa = 1:2   Andreas Svensson

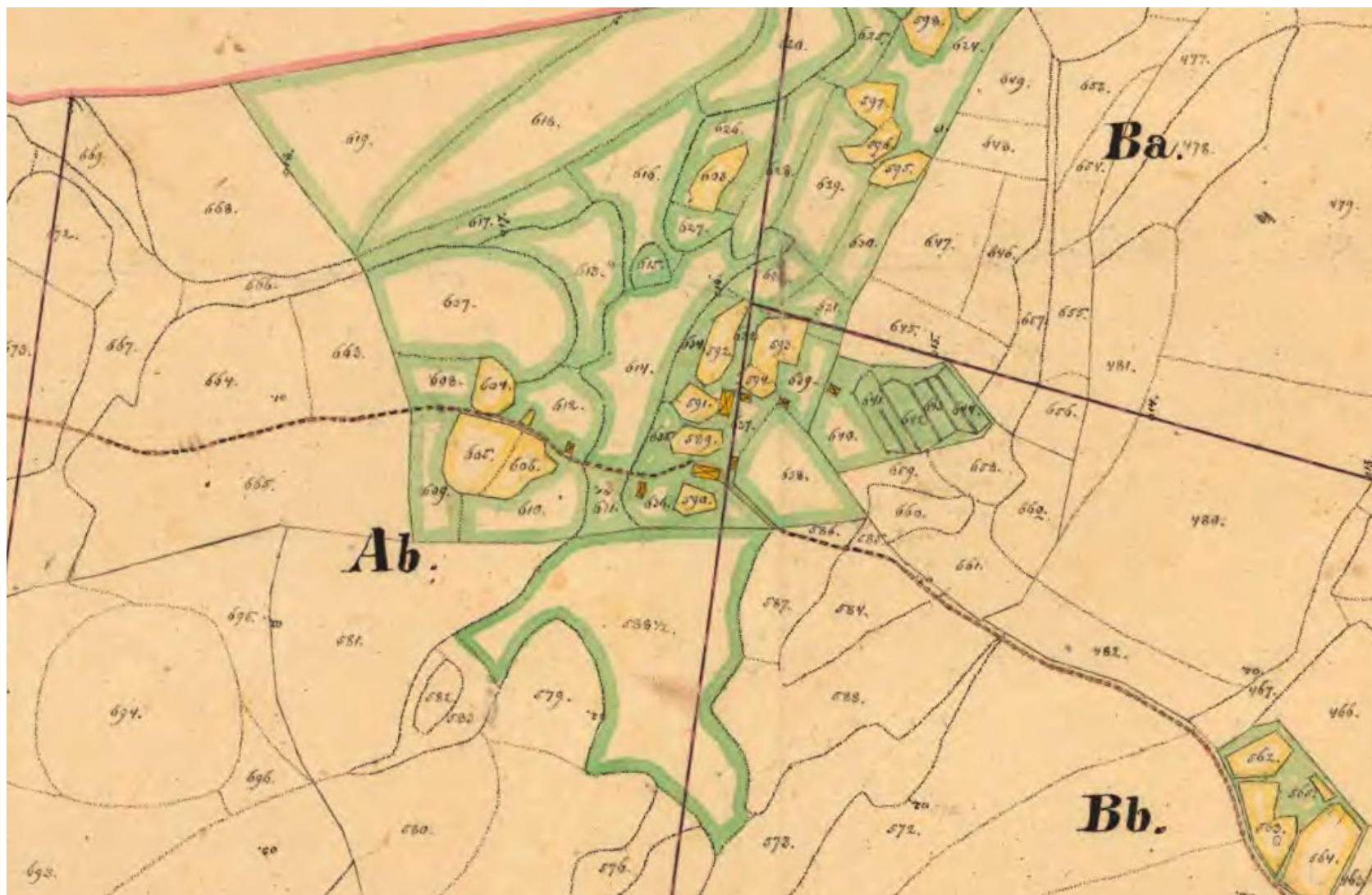
Ab = 1:3   Andreas Svensson

Ba = 1:4   Thor Andersson

Bb = 1:5   Thor Andersson

C = 1:6   Anders Peter Johansson

Bilaga 7.

Förstorad karta, som visar hur byggnaderna låg, västra delen av Fängsjö vid Laga skifte 1874, Fängsjö Torp och Evesfäll.

Bilaga 8.
 Karta över Sotaryds utdikningsföretag år 1926, vilket även berörde Fängsjö.

Bilaga 9.

Förstorad karta över utdiktningföretaget över den del som berör Fängsjö.

Ba = Erik Thorsson

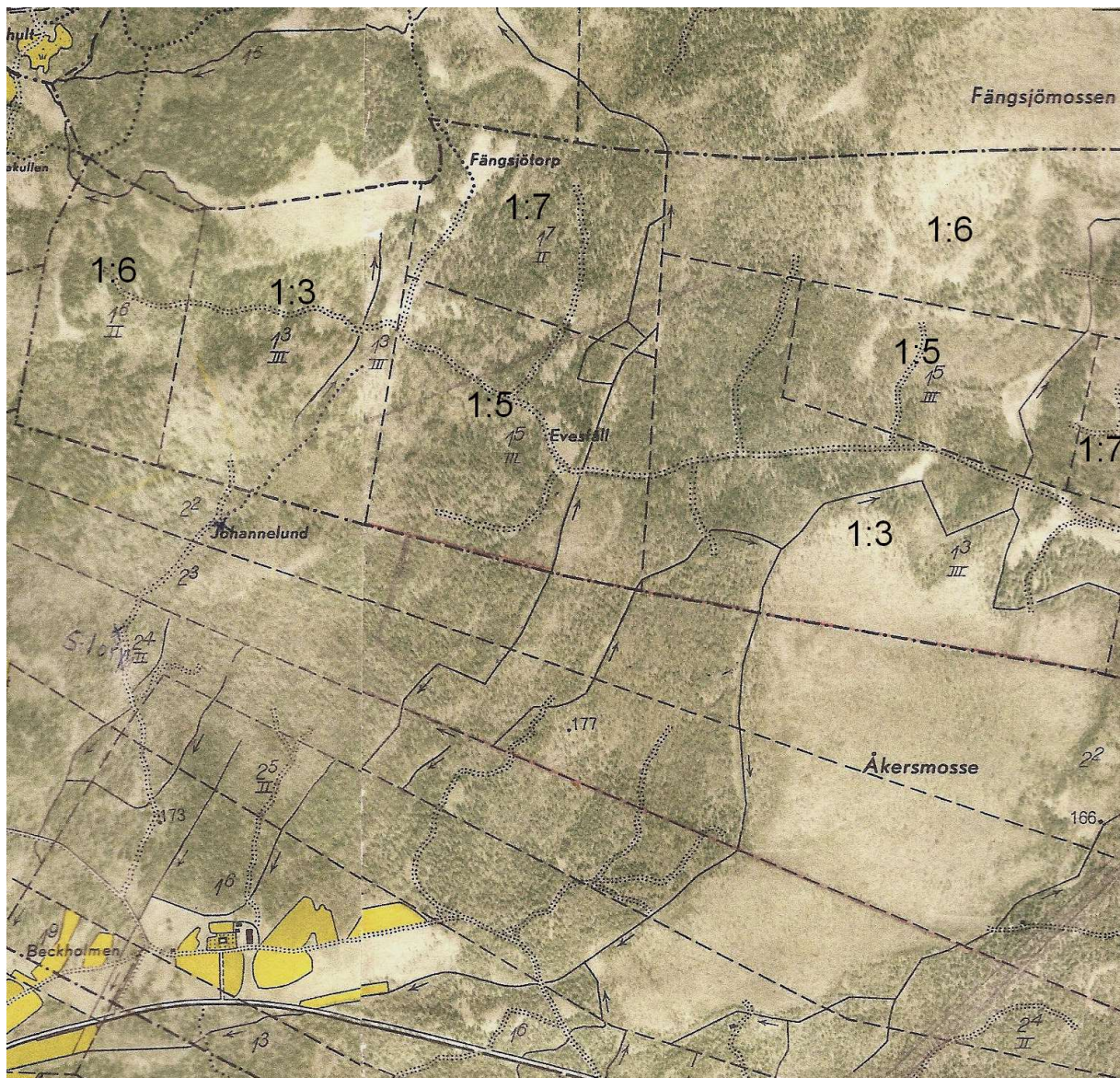
Bb = Oskar Thorsson

Bc = Anders Johansson

Bd = Enok Bengtsson

Be = Albert Bengtsson

Bilaga 10.
 Ekonomisk karta över Fängsjö, västra delen år 1950.
 (OBS Fängsjötorp felmarkerad)

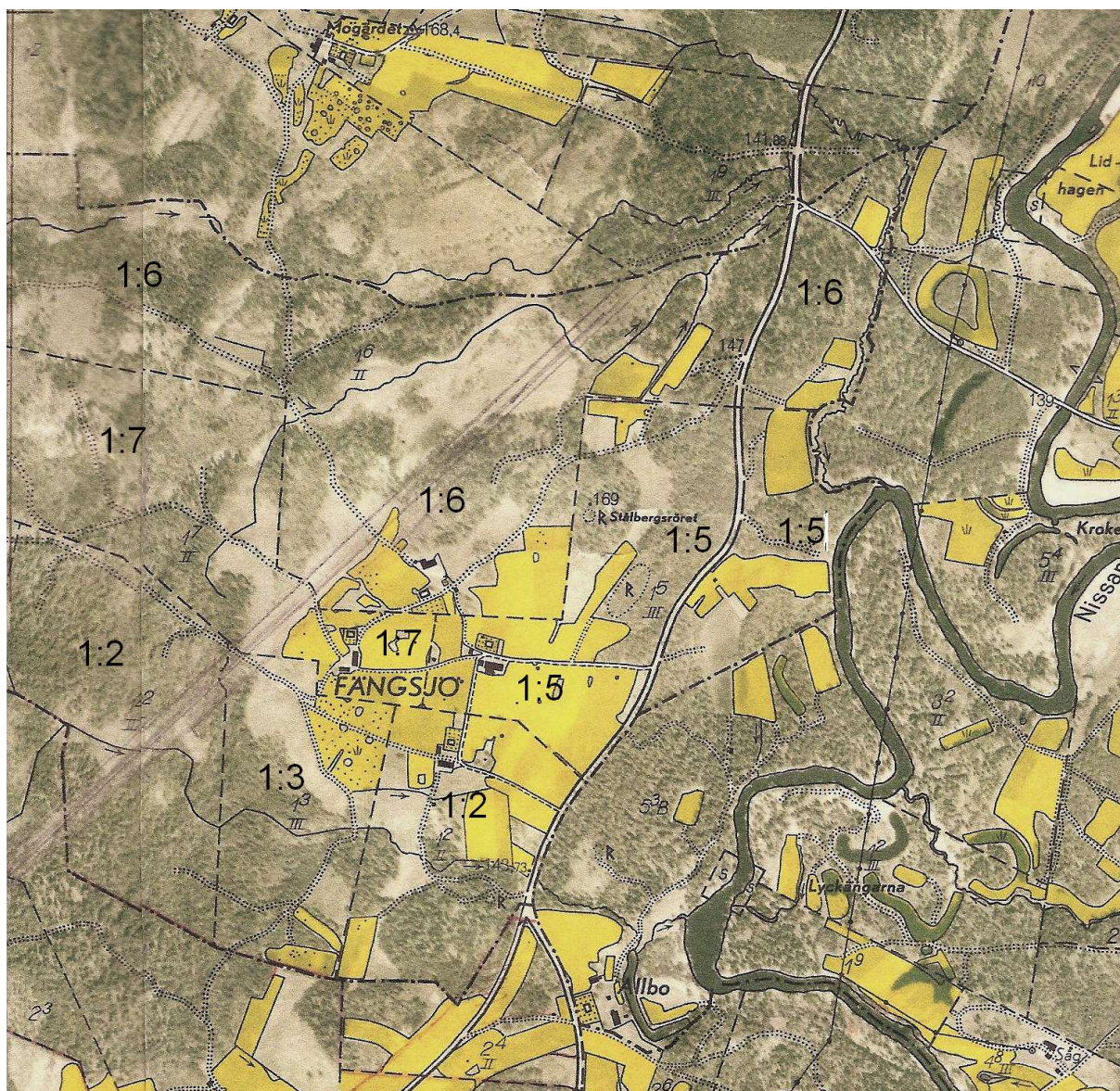
Fängsjö 1:2
 Fängsjö 1:3

Ägare Albert Bengtsson.
 Ägare Enoc Bengtsson
 Olga Larsson
 Anna Bengtsson

Fängsjö 1:5
 Fängsjö 1:6
 Fängsjö 1:7

Ägare Sven Thorsson.
 Ägare Artur Thorsson.
 Ägare Gustav Thorsson.

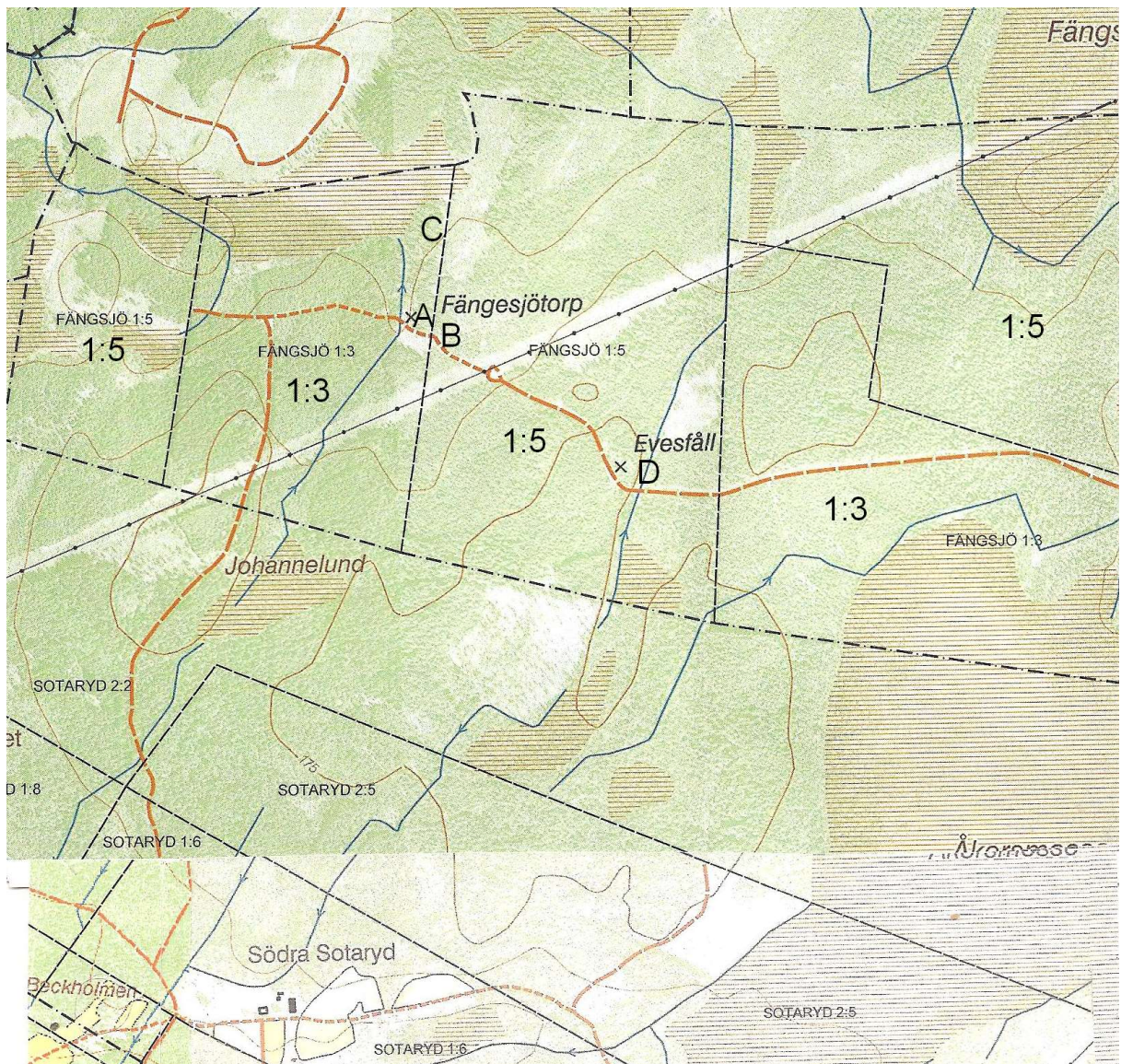
Bilaga 11.
Ekonomisk karta över Fängsjö, östra delen år 1950.

Fängsjö 1:2
Fängsjö 1:3

Ägare Albert Bengtsson.
Ägare Enoc Bengtsson
Olga Larsson
Anna Bengtsson
Ägare Sven Thorsson.
Ägare Artur Thorsson.
Ägare Gustav Thorsson.

Fängsjö 1:5
Fängsjö 1:6
Fängsjö 1:7

Bilaga 12.
Karta över Fängsjö, västra delen 2012.

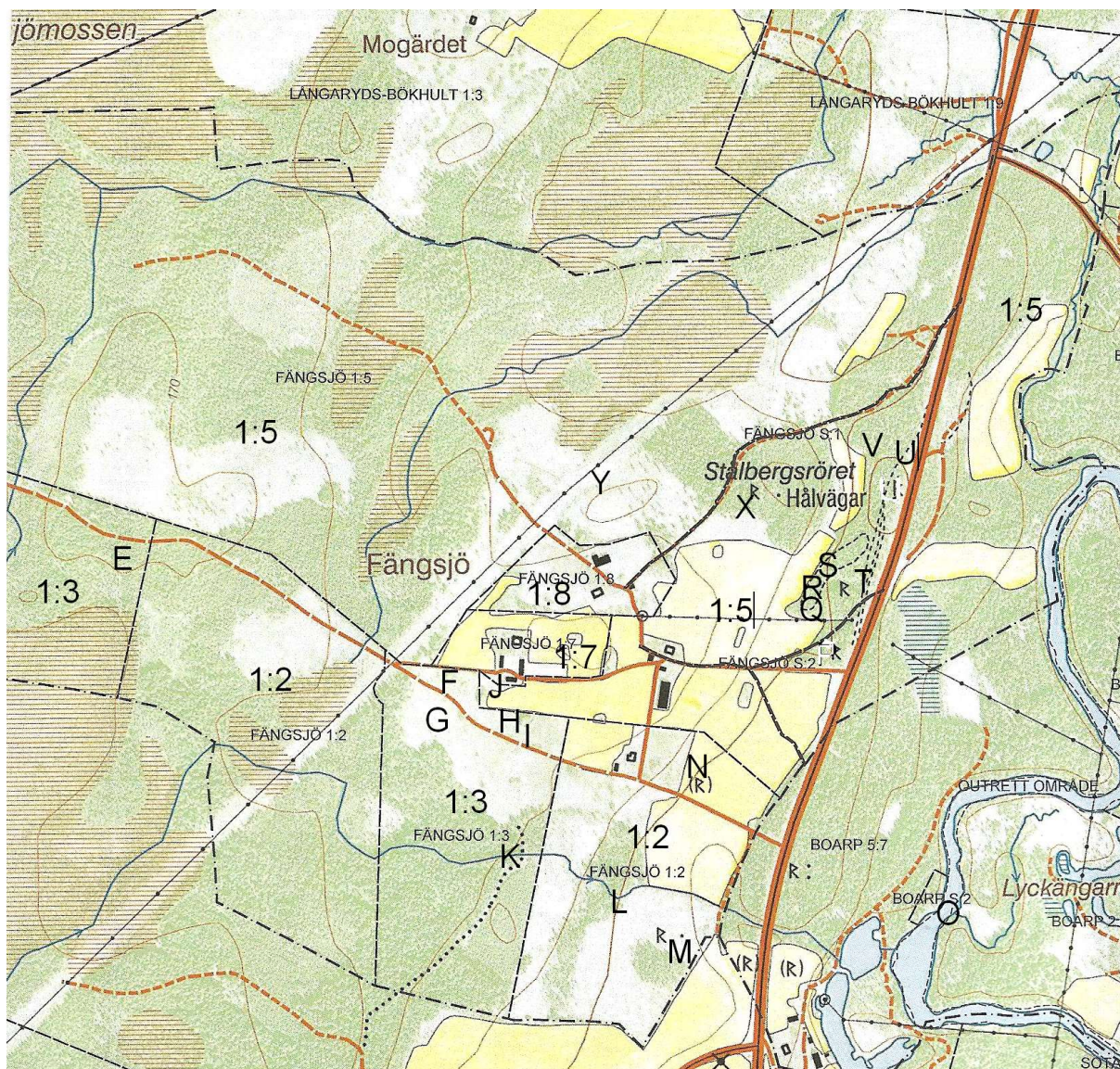
Fastighet
Fängsjö 1:3

Ägare 2012:
Britta Larsson
Lennart Larsson
Sune Larsson
Roger Berntsson
Katarina Niemälä
Rigmor Berntsson
Mikael Berntsson
Karl Anders Thorsson

Fängsjö 1:5

Namnskyftar:
A = Fängsjötorp hus
B = Fängsjötorp uthus
C = Fängsjötorp källare
D = Evesfäll
E = Varggrop
F = Husruin
G = Ladugårdsruin
H = Brytegrav
I = Källare

Bilaga 13.
Karta över Fängsjö, östra delen 2012.

Fastighet	Ägare 2012	Namnskyftar:
Fängsjö 1:2	Kjell Bengtsson	J = Vandring
Fängsjö 1:3	Britta Larsson	K = Hålldamm
	Lennart Larsson	L = Kvarn
	Sune Larsson	M = Gravrös nr 7
	Roger Berntsson	N = Tjärdal
	Katarina Niemälä	O = Thors damm
	(Ingela Berntssons dotter)	Q = Treudd
	Rigmor Berntsson	R = Domarring 1
	Mikael Berntsson	S = Domarring 2
Fängsjö 1:5	Karl Anders Thorsson	T = Hålväg syd
Fängsjö 1:7	Daniel Karlsson	U = Hålväg nord
Fängsjö 1:8	Elisabet Klint-Thorsson	V = Gravrös 333
		X = Stålbergsröret
		Y = Gravrös nr 3

Studiecirkeln i torp- och gårdsinventering, som startade 2006 har studerat och skrivit om byarna mellan Långaryd och Landeryd.

Uppgifterna är hämtade ur kyrkoböcker, lantmäterihandlingar, köpebrev och avtal samt muntlig tradition.

Fotona är hämtade ur berörda familjers gamla fotoalbum.

Följande häften är utgivna:

1. Tånga 2009
2. Kråkås med Hultabo 2009
3. Bälhult 2009
4. Stora Rya 2010
5. Lilla Rya 2010
6. Björnaryd 2011
7. Sotaryd 2011
8. Fängsjö 2012 (detta häfte)
9. Bökhult planeras